

Käsittely:

Yhtymähallitus 29.9.2020 § 101,

Yhtymähallitus 25.11.2020 § 127

Palvelutasosuunnitelma

vuosille 2021–2024

Sisällys

1	Johdanto	3
1.1	Väestökehityksen vaikutukset palveluiden kysyntään ja kustannuksiin	4
1.2	Alueen väestön lukumäärä ja ikärakenne	4
2	Suunnitelmakauden strategiset linjaukset	7
2.1	Palvelurakenteen keventäminen sekä ennaltaehkäisevään ja kuntouttavaan työhön panostaminen.....	8
2.2	Palveluintegraatio, tarve ja asiakaslähtöiset palvelut.....	14
2.3	Digitaaliset palvelut ja tiedolla johtaminen.....	16
2.4	Johtamis- ja toimintakulttuurin kehittäminen	17
3	Talousarviovuonna 2021 tehtävät keskeiset muutokset	19
3.1	Palveluverkkoa koskevat muutokset.....	19
3.2	Toiminnalliset muutokset.....	19
Liite 1.	20

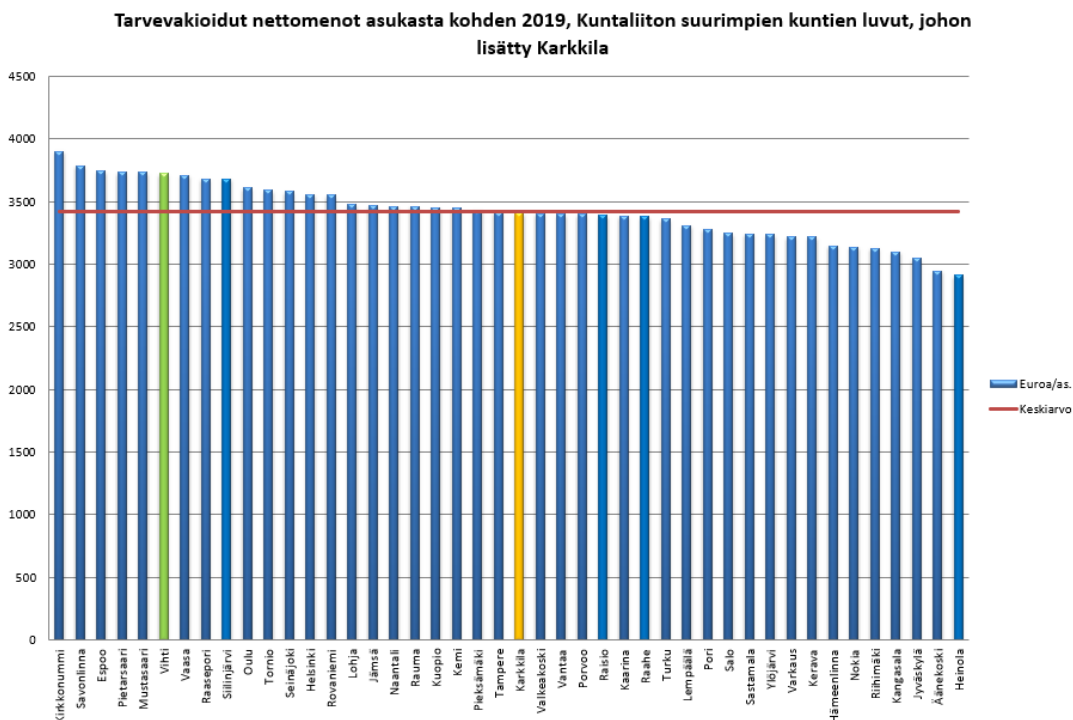
1 Johdanto

Kuntayhtymän toimintaa säätelee jäsenkuntien valtuustojen hyväksymä perussopimus. Perussopimuksen mukaan kuntayhtymälle laaditaan valtuustokausittain palvelutasosuunnitelma. Palvelutasosuunnitelmassa määritellään kuntayhtymän palveluverkko, palveluiden kehittämislinjaukset sekä palveluille asetettavat määrälliset ja taloudelliset tavoitteet. Palveluverkko, palvelut ja palveluiden tavoitteet tarkistetaan vuosittain.

Edellinen palvelutasosuunnitelma koski valtuustokautta 2017-2020. Suunnitelmakaudella Karviaisen toiminnan haasteena oli toimintakustannusten voimakas nousu. Vuoden 2017-2019 Karviaisen kustannukset nousivat 11,3 %, suhteellisesti eniten nousivat perheiden palvelulinjan kustannukset (19,5%).

Toimintakauden 2017-2020 onnistumisiksi yhtymähallitus nosti toukokuun 2020 seminaarissa palveluiden saatavuuden ja laadun, joka näkyy etenkin verrokkikuntia parempina lääkäripalveluina. Lisäksi yhtymähallitus koki, että Karviainen on onnistunut henkilöstön kehittämisessä, palveluiden integraatiossa ja ikäihmisten palveluiden talouden hallinnassa. Toimintakauden 2021-2024 tavoitteiksi yhtymähallitus asetti mm. ennaltaehkäisevän ja oikea-aikaisen intensiivisen työn kehittämisen, digitalisaation, tiedolla johtamisen sekä talouden tasapainottamisen siten, että laadukkaat palvelut turvataan kaikille kuntalaisille.

Suunnitelmakaudella 2021-2024 Karviaisen keskeisenä toiminnallisena tavoitteena on kustannuskehityksen tasoittuminen siten, että tarvevakioiduissa kustannuksissa saavutamme verrokkikuntien keskiarvon. Kustannuskehityksen hallinta on toteutettava säilyttämällä palveluiden laadullinen taso vähintään nykyisellä tasolla. Karkkilan tarvevakioidut nettomenot sijoittuvat vuonna 2019 verrokkikuntien keskiarvoon. Vihdin asukaskohtaiset kustannukset olivat selkeästi yli keskiarvon (Kuva 1).

Kuva 1 Tarvevakioidut nettomenot asukasta kohden 2019

Sosiaali- ja terveyspalvelujen tarve kunnassa määräytyy väestön määrän ja rakenteen perusteella. Väestön rakennetekijöitä ovat mm. väestön ikärakenne, koulutus- ja tulotaso ja sairastavuus.

Sosiaali- ja terveyspalvelun taso muodostuu lain ja asetusten määrittämistä minimivaatimuksista palvelujen tuottamiselle, kuntien toimintaan varaamista resursseista suhteessa väestön palvelutarpeeseen ja muista paikallisista linjauksista palvelujen laadun, tuotantotavan ja palvelurakenteen suhteen. Palvelutasosuunnitelmaan 2021–2024 on kirjattu palvelujen lakisääteisiin vaatimuksiin ja palvelujen saatavuuteen tai tuotantotapaan liittyvät muutokset ja eräitä edellytyksiä palvelujen tuottamiselle. Suunnitelman liitteenä 1 on päivitetty palvelukuvaus.

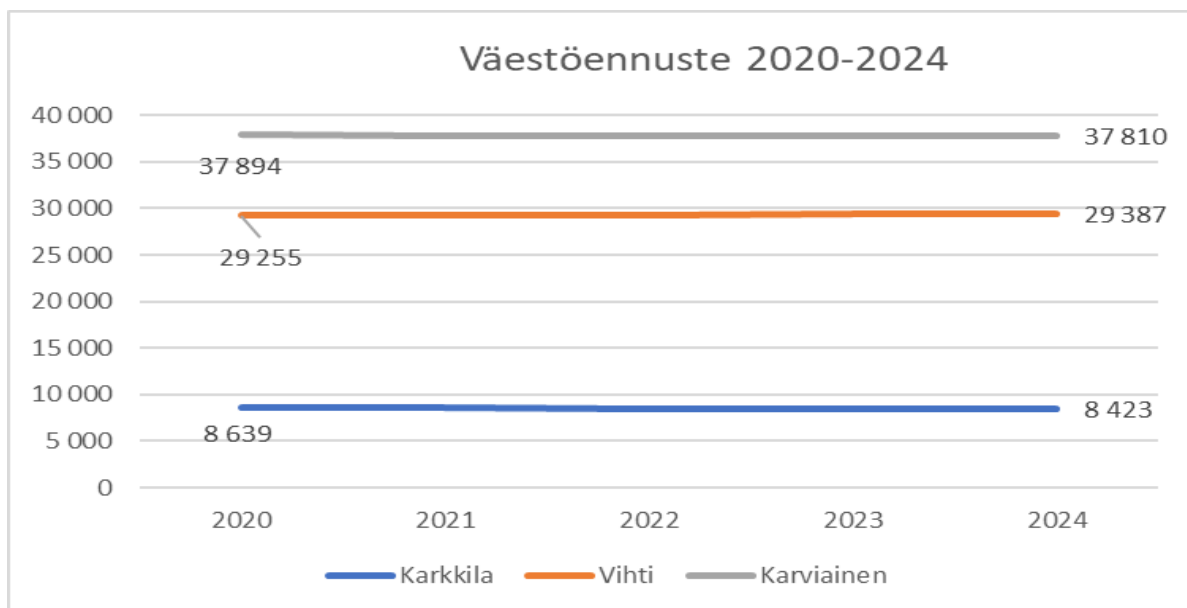
Suunnitelma tarkennetaan vuosittain laadittavassa talousarviossa.

1.1 Väestökehityksen vaikutukset palveluiden kysyntään ja kustannuksiin

Palvelujen järjestämiseen suunnitelmakaudelle 2021-2024 vaikuttaa alueella tapahtuva väestönkehitys: ennusteiden mukaan lasten määrä jatkaa vähenemistään ja yli 75-vuotiaiden lukumäärä kasvaa edelleen. Vihdissä väestön ikääntyminen on mannersuomen kunnista kahdeksanneksi nopeinta. Tämä merkitsee käytännössä ikäihmisten palveluiden ja terveyspalveluiden tarpeen kasvua ja lapsiperheiden palvelujen tarpeen vähenemistä. Toisaalta lastensuojelupalveluiden ja muiden psykososiaalisten palveluiden tarve ei ole väestörakenteen muutoksesta huolimatta vähentynyt viime vuosina. Keskeisenä valtakunnallisena ja paikallisena ilmiönä on väestön polarisoituminen siten, että yhtäältä on paljon kuntalaisia, jotka käyttävät vähän julkisia sosiaali- ja terveyspalveluja ja toisaalta on lisääntyvä joukko kuntalaisia, joiden palveluiden tarve kasvaa ja monimuotoistuu.

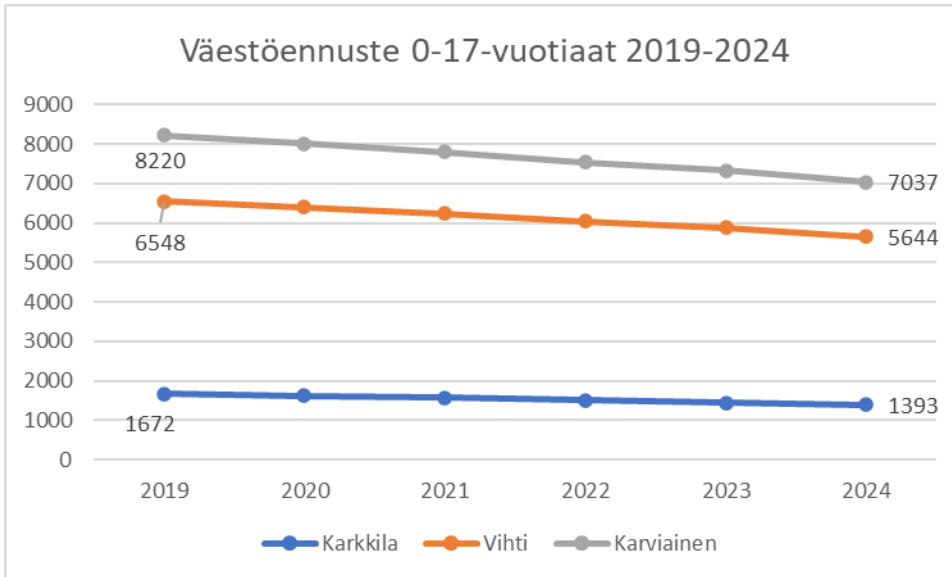
1.2 Alueen väestön lukumäärä ja ikärakenne

Tilastokeskuksen vuonna 2019 laatiman väestöennusteen mukaan Karviaisen alueen väestön ennakoitaan vuosina 2020-2024 pysyvän samansuuruisena (Kuva 2), Karkkilassa väestömäärän ennakoitaan laskevan 216 henkilöllä ja Vihdissä kasvavan 132 henkilöllä.

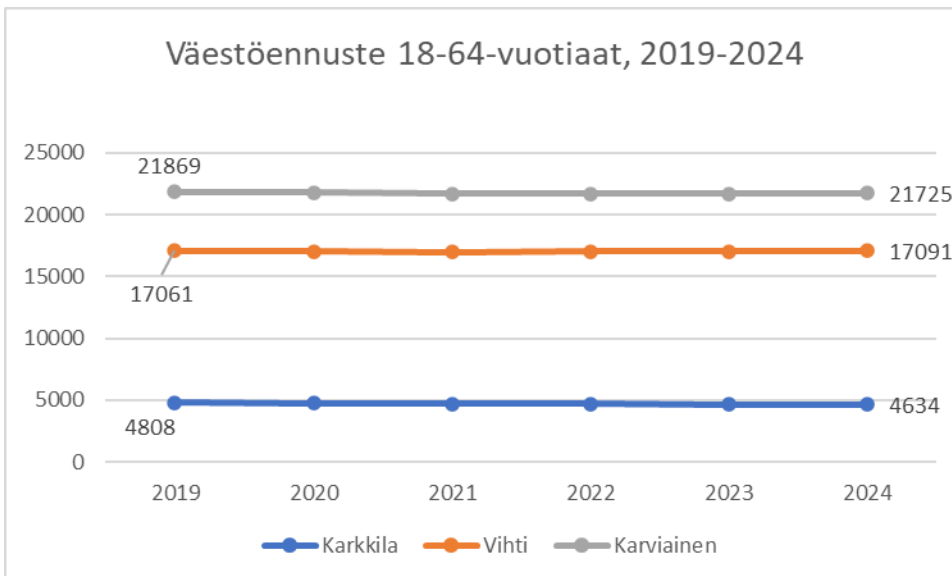
Kuva 2 Väestöennuste 2020-2024

Ikäryhmissä 0-17-vuotiaat tapahtuu ennusteen mukaan vähenemistä molempien jäsenkuntien alueella vuosina 2021-2024 (Kuva 3), tämä tulee näkymään Karviaisen toiminnassa etenkin äitiys- ja lastenneuvolapalveluiden ja kouluterveydenhuollon palveluiden laskevana kysyntänä. Toisaalta lastensuojelupalveluiden ja psykososiaalisten palveluiden absoluuttinen tarve ei ole vähentynyt samassa suhteessa ikäluokkien pienenemisen kanssa. Myös erikoissairaanhoidon toimintamuutokset vaikuttavat lasten ja nuorten erityispalvelujen kysyntää lisäävästi peruspalveluissa.

Kuva 3 Väestöennuste 0-17-vuotiaat 2019-2024

Työikäisten ikäryhmässä, 18–64-vuotiaat, tapahtuu ennusteen mukaan tulevilla suunnitelmakaudella pienenä laskua (Kuva 4). Karkkilassa työikäisten määrä vähenee alle 200 henkilöllä ja Vihdissä lisääntyy 30 henkilöllä. Työikäisten osalta väestökehitys ei aiheuta muutoksia palvelutarpeeseen.

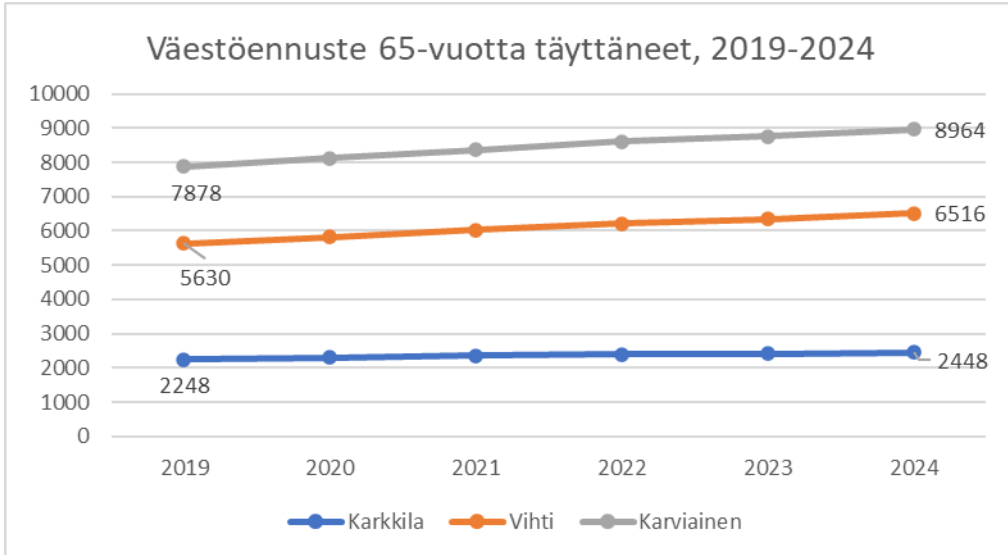

Kuva 4 Väestöennuste 18-64 -vuotiaat, 2019-2024

Suunnitelmakaudella Karviaisessa kasvaa yli 65-vuotiaiden ikäluokka, josta yli 75-vuotiaiden osuus kasvaa erittäin voimakkaasti (Kuva 5 ja 6). Väestöraakenteen ikääntyminen on merkittävin talouteen ja toimintaan vaikuttava kehityslinja tulevina vuosina.

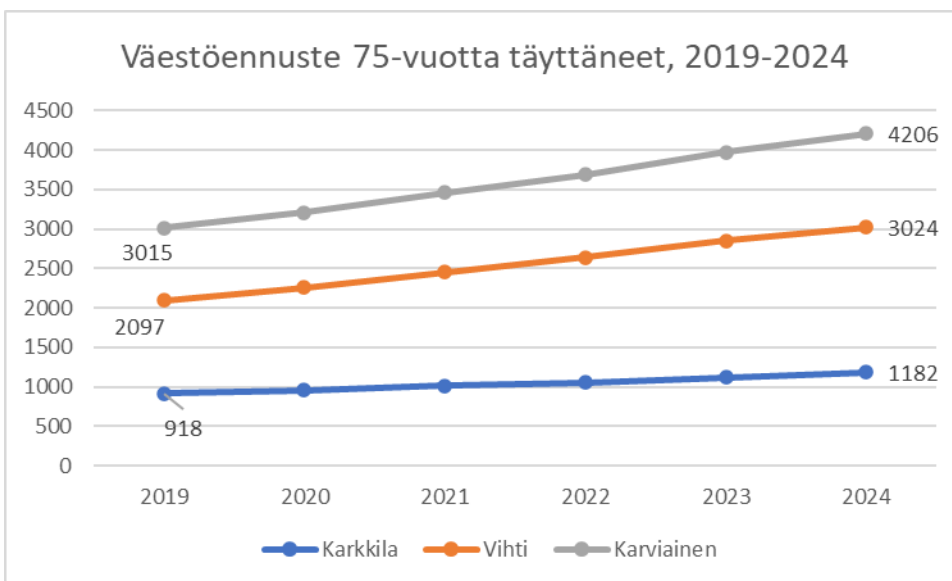
Ikääntymisen tavanomaisimpia seurauksia on ikäihmisten palvelutarpeen lisääntyminen myös universaaleissa sosiaali- ja terveyspalveluissa. Kuntalaisten siirtyessä pois työelämästä myös työnantajan

järjestämät työterveyspalvelut loppuvat. Tämä merkitsee palvelutarpeen lisääntymistä julkisessa terveydenhuollossa. Asumisen ja elämisen suhteellinen kallistuminen suhteessa eläkkeisiin lisää myös sosiaalipalveluiden tarvetta. Ikääntyneen väestön päihteiden käyttö, yksinäisyys ja muut sosiaaliset pulmat ovat tutkimusten mukaan lisääntyneet viime vuosina ja tämä tulee kasvattamaan sosiaalipalveluiden kysyntää.

Kuva 5 Väestöennuste 65-vuotta täyttäneet, 2019-2024

Yli 75-vuotiaiden määrä kasvaa ennusteen mukaan suunnitelmakaudella erittäin voimakkaasti. Koko Karviaisen alueella ennustetaan olevan vuonna 2024 lähes 1200 75-vuotta täyttäneitä enemmän kuin vuonna 2019. Tämä tarkoittaa pelkästään asumispalveluiden tarpeen kasvamista n. 100 palveluasumispaikalla. Kustannusten lisäys pelkästään asumispalveluissa tulee olemaan n. 4 milj. euroa verrattuna vuoteen 2019.

Kuva 6 Väestöennuste 75-vuotta täyttäneet, 2019-2024

2 Suunnitelmakauden strategiset linjaukset

Perustuvakuntayhtymä Karviaisen visio on olla Suomen paras ja kustannustehokkain sosiaali- ja terveyspalvelujen palveluntuottaja.

Kuntayhtymämme perustehtävä eli missio on ”Tukena elämässä”. Tukena elämässä tarkoittaa, että Karviainen on kuntalaisten ja henkilöstön tukena kaikissa elämän vaiheissa. Mission keskiössä on alueemme kuntalaisten hyvinvointi ja toimintakyky, näemme ihmiset aktiivisina toimijoina omassa elämässään. Karviaisen tehtävänä on tukea ja auttaa ihmisiä löytämään ja saavuttamaan oman toimintakykynsä maksimi.

Karviaisen arvot perustuvat missioomme ja kertovat toimintaperiaatteista, joiden pohjalta toimimme Karviaisessa.

Arvomme ovat:

Asiakaskeskeisyys

- asiakkaan osallisuus • asiakkaan yksityisyyden ja itsemääräämisoikeuden kunnioittaminen • prosessien kehittäminen asiakkaan tarpeista lähtien

Myönteisyys

- toimivat yhteistyösuhteet sidosryhmien kanssa • ystävällinen/asiallinen palvelu • arvostetaan omaa ja toisten tekemää työtä

Uudistuminen

- ammattitaidon ja osaamisen ylläpitäminen ja lisääminen • innovatiivisuuden arvostaminen • tietojärjestelmien ja tekniikan hyödyntäminen • alan kehityksen seuraaminen ja siinä mukana oleminen

Oikeudenmukaisuus

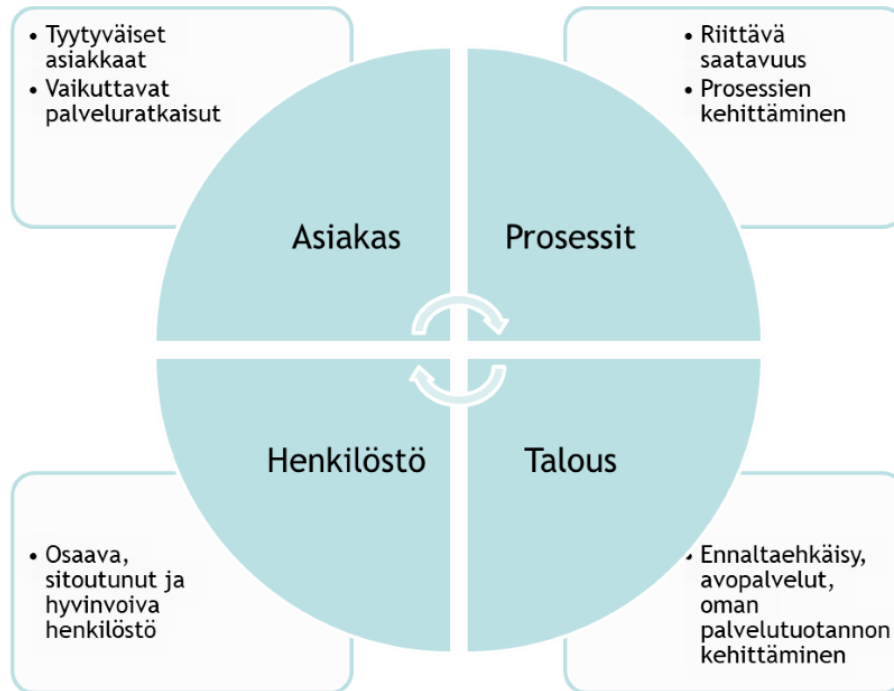
- kaikilla tasapuoliset mahdollisuudet hyvään hoitoon/palveluun • taloudellisten resurssien oikeudenmukainen kohdentaminen • henkilöstön ja asiakkaiden tasavertainen kohtelu

Vastuullisuus

- hyväksytyjen toimintamallien noudattaminen • oman työn tarkoituksen muistaminen • taloudellisuus ja palveluvastuu • ympäristönäkökohtien huomioiminen toiminnassa

Perustuvakuntayhtymä Karviaisen visiona on tarjota Suomen parhaat ja kustannustehokkaimmat palvelut kuntalaisille. Sloganimme on ”Tukena elämässä”. Tukena elämässä tarkoittaa, että Karviainen on kuntalaisten ja henkilöstön tukena kaikissa elämän vaiheissa. Vision keskiössä on alueemme kuntalaisten hyvinvointi ja toimintakyky. Ihmiset nähdään aktiivisina toimijoina omassa elämässään. Karviaisen tehtävänä on tukea ja auttaa ihmisiä löytämään ja saavuttamaan oman toimintakykynsä maksimi.

Karviaisen kaikkea toimintaa ohjaa neljä painopistettä, joita ovat *asiakaskokemus, prosessit, talous ja henkilöstökokemus*.

Perusturvakuntayhtymä Karviaisen toiminnalliset painopisteet sisältävät neljä Karviaisen strategista tavoitetta, joilla tähdätään Karviaisen vision toteutumiseen:

1. Palvelurakenteen keventäminen sekä ennaltaehkäisevään ja kuntouttavaan työhön panostaminen
2. Palveluintegraatio, tarve ja asiakaslähtöiset palvelut
3. Digitaaliset palvelut ja tiedolla johtaminen
4. Johtamisen ja toimintakulttuurin kehittäminen

Karviaisen arvot perustuvat tukena elämässä visioomme. Näemme kuntalaiset aktiivisina toimijoina.

2.1 Palvelurakenteen keventäminen sekä ennaltaehkäisevään ja kuntouttavaan työhön panostaminen

Ikäntyvän väestön lisääntyminen sekä lapsiperheiden ja työikäisen väestön palvelutarpeen polarisoituminen ovat keskeisimpiä Karviaisen alueen tulevaisuuden haasteita. Jotta usean vuoden jatkunut toimintakustannusten voimakas kasvu voidaan taittaa, tulee ennaltaehkäiseviin ja kuntouttaviin palveluihin panostaa tulevina vuosina. Ikäihmisten, vammaisten, mielenterveys- ja päihdepalvelujen sekä lastensuojelun palveluiden tuottamistapaa tulee muuttaa nykyistä avopalvelu- ja kuntoutuspainotteisemmaksi. Omaa avo- ja asumispalvelutuotantoa tulee lisätä, jotta palveluketjujen kokonaisuus muodostuu hallittavammaksi.

Suunnitelmakaudella 2021-2024 tehtävät toimenpiteet:

Kuntoutus

Kuntoutuksen yksikkö on lääkinnällisenä kuntoutuksena toteutettavaa terapiaa ja apuvälinepalveluita Karviaisen alueella. Kuntoutuksen yksikköä on kehitetty paljon kuluvan kauden aikana. Yksi merkittävimmistä muutoksista tehtiin vuonna 2019, kun aikuisten kuntoutus keskitettiin samaan yksikköön. Kuntoutuksen yksikössä työskentelee 13 työntekijää tuottaen alueelle fysioterapia- ja apuvälinepalvelut

sekä yli 18-vuotiaiden toimintaterapiapalvelut. Kuntoutuksen yksikkö toimii sekä Karkkilan että Vihdin terveysasemilla. Kuntoutuksen keskittämisen myötä palvelutuotantoa on voitu tehostaa ja ostopalveluita merkittävästi vähentää. Eri ikä- ja sairasyhmien palvelupolkuja on voitu kehittää sujuvimiksi ja uusia palveluita on luotu. Kuntoutuksen yksikkö panostaa erityisesti ennaltaehkäiseviin ja asiakkaan kuntoutumista tukeviin palveluihin. Yksikön asiakaslähtöisenä tavoitteena on hyvinvoiva ihminen, jota tuetaan kohti hyvää arkea.

Kuntoutuksen avofysioterapiassa suunnitelmakaudella 2021-2024 kehitetään palvelupolkuja edistämään asiakkaan omaehtoista liikkumista ja omatoimista toimintakyvyn ylläpitämistä. Syksyllä 2020 on aloitettu yhteistyö Karkkilan ja Vihdin liikuntatoimien kanssa liikuntalähete-toiminnan tehostamiseksi ja sujuvoittamiseksi sekä ryhmäkuntoutus palvelupolun yhteneväistämiseksi siten, että asiakkaalla on jatkumo kuntoutukselle. Yhteistyötä jatketaan tulevalla suunnitelmakaudella. Yksikön fysio- ja toimintaterapian tavoitteena on viedä palveluiden painopistettä ennaltaehkäiseviin palveluihin hoitamisen sijaan. Ennaltaehkäiseviä palveluita kehitetään suunnitelmakaudella 2021-2024 yhteistyössä avovastaanottojen kanssa, jotta asiakkaat saadaan jo varhaisessa vaiheessa tai jo ennen tuki- ja liikuntaelinoireita fysio- tai toimintaterapeutin vastaanotolle. Ennaltaehkäiseviin palveluihin panostaminen avopalveluissa on keskeistä erityisesti nuorten ja työikäisten parissa, mutta tärkeää myös ikäihmisten kuntoutuksessa.

Kotikuntoutus on yksi hallituksen kärkihankkeista ja Uudenmaan alueelle on luotu yhtenäinen kotikuntoutus-malli vuosina 2016-2018. Kotikuntoutus on yksi osa Karviaisen ikäihmisille suunnattuja palveluita, jotka mahdollistavat ikäihmisten toimintakykyisen ja turvallisen arjen sekä tukevat kotona asumista. Kotikuntoutuksen tavoitteena on tuottaa kotona asuville ikäihmisille fysioterapia-, toimintaterapia- ja apuvälinepalveluita kotiin. Kotikuntoutuksella tuetaan asiakkaan kotona asumista mahdollisimman pitkään toimintakykyä parantamalla ja ylläpitämällä sekä elämänlaatua parantamalla. Tavoitteena on ikäihmisen mahdollisimman toimiva ja itsenäinen arki omassa kodissa.

Karviaisessa kotikuntoutus alkoi helmikuussa 2020 ja sitä toteuttaa Karviaisen alueella kaksi fysioterapeuttia sekä yksi toimintaterapeutti. Asiakkaat ohjautuvat kotikuntoutukseen osastoilta, erikoissairaanhoidosta, kotihoidosta ja avopalveluista. Kotikuntoutuksen tehtävänä on asiakkaiden kuntouttamisen lisäksi ohjata muita terveydenhuollon ammattilaisia ja omaisia ikäihmisen kotona asumisen tukemisessa ja kuntoutuksessa. Kotikuntoutuksen vaikuttavuutta seurataan valikoiduin mittarein. Jo lyhyessä ajassa on voitu osoittaa, että kotikuntoutuksella saadaan vaikuttavuutta niin asiakkaan toimintakykyyn kuin elämänlaatuun ja kotona asumisen aika pitenee.

Suunnitelmakaudella 2021-2024 on keskeistä kehittää kotikuntoutusta edelleen niin, että voidaan vastata ikäihmisten lisääntyvään palvelutarpeeseen. Ikäihmiset hyötyvät erityisesti toimintaterapiasta, jossa on keskeistä yhdessä asiakkaan kanssa luoda mahdollisimman toimiva arki niin, että asiakas kykenee selviytymään päivittäisistä perustoinnoista. Kotikuntoutusta kehitetään yhteistyössä Uudenmaan alueen muiden terveysasemien kotikuntoutusta tuottavien tahojen kanssa sekä Karviaisen osastojen ja kotikuntoutuksen kanssa. Suunnitelmakaudella kehitetään osastokuntoutusta edelleen niin, että kuntoutujalla on mahdollisimman sujuva palvelupolku osastolta kotiin ja kuntoutus saadaan jatkumaan kotikuntoutuksen turvin. Osastokuntoutuksen ja kotikuntoutuksen yhteiskehittämisellä mahdollistetaan kuntoutujan nopeampi kuntoutuminen ja kotiutuminen.

Kuntoutuksen ja kuntouttavan työn kehittämisessä korostuu tulevaisuudessa entistä enemmän yhteisöllisyys ja yhteistyö kuntien ja 3. sektorin kanssa. Vihdissä on toiminut mm. vuodesta 2015 saakka Tuovi Siiri Hännisen säätiön rahoittama Wirtaa Vihtiläisille hanke, jossa on edistetty vanhusten toimikkyä liikunnallisten kotikäyntien, etä- ja ryhmäliikuntatuokioiden avulla niille vanhuksille Vihdissä, jotka eivät heikon toimintakykynsä puolesta voi osallistua kodin ulkopuolisiin kunnan toimintoihin.

SIB-hanke

Vihdin kunta, Karkkilan kaupunki ja ptky Karviainen ovat mukana Lapset SIB-2 hankkeessa, joka on Sitran (vuoden 2020 alusta TEM) käynnistämä uudenlainen vaikuttavuusinvestointihanke. Mukana hankkeessa ovat myös Jyväskylä ja Tampere. Hanke käynnistyy vuoden 2021 alusta ja kohderyhmänä on varhaista tukea omaan vanhemmuuteensa tarvitsevat perheet. Perheet valikoituvat ryhmään äitiys- ja lastenneuvolavastaanottojen kautta.

Hankekausi on 10 vuotta ja sen tavoitteena on vähentää lastensuojelun kustannuksia ja niiden kasvua. Tuotonmaksumalli perustuu lastensuojelukustannusten vähentymiseen sekä siihen, että lapsen vanhempi suorittaa 2. asteen tutkintoon tai työllistyy.

Lastensuojeluyksikön perustaminen

Lastensuojelupalveluiden tarve on kasvanut voimakkaasti Karviaisen alueella vuodesta 2017 alkaen. Heinäkuun lopussa 2020 Karviaisessa oli sijoitettuna kodin ulkopuolelle yhteensä 104 lasta, joista laitoshoidossa oli 79 ja perhehoidossa 25 lasta.

Tällä hetkellä Karviainen ostaa kaikki lastensuojelun sijaishuollon palvelut sekä perhekuntoutuspalvelut yksityisiltä palveluntuottajilta. Omassa yksikössä tuotetut lastensuojelun sijaishuollon palvelut mahdollistaisivat ostopalvelua paremmin perheiden kokonaisvaltaisen tukemisen ja kuntoutuksen. Karviaisen avohuollon- ja sijaishuollon omat palvelut yhdistettynä perheen muuhun tarvitsemaan psykososiaaliseen tukeen muodostaisivat eheän ja hallittavan palvelukokonaisuuden. Sijaishuollon onnistumisen kannalta on keskeistä, että lasta, hänen perhettään ja lähiverkostoaan voidaan tukea kokonaisvaltaisesti ja säilyttää jo olemassa olevat palvelukokonaisuudet ja muut luontaiset kontaktit mahdollisimman ennallaan (esim. opetus, erikoissairaanhoido, harrastukset, läheissuhteet). Karviainen on tehnyt alustavan suunnitelman Karkkilaan rakennettavasta 14 paikkaisesta lastensuojelun sijaishuollon yksiköstä. Yksikkö muodostuu kahdesta 7 asukkaan osastosta, kahdesta asunnosta (yksiö ja kaksio, asunnot on mahdollista yhdistää) sekä opetustiloista. Yksikön toiminta on suunniteltu siten, että toinen 7-paikkainen osasto toimisi nuorten yli 12-vuotiaiden pitempiaikaisempaa sijaishuollon palvelua tarvitsevien asumisyksikkönä ja toinen vastaavan kokoinen yksikkö toimisi vastaanotto-, arviointi- ja kuntoutusyksikkönä kiireellisesti tai avohuollon sijoituksena tuleville lapsille ja nuorille (6-17 -vuotiaat).

Asunnot on suunniteltu itsenäistyvien nuorten asumisharjoitteluun ja perhekuntoutuksen toteuttamiseen. Perhekuntoutuksessa lapsi/lapset ja vanhempi/vanhemmat asuvat kuntoutusjakson ajan perhekuntoutukseen tarkoitettussa asunnossa. Perhekuntoutuksen tavoitteena on parantaa lapsen kasvuolosuhteita tutkimalla ja vaikuttamalla perhedynamiikkaan ja perheenjäsenten väliseen vuorovaikutukseen sekä perheen palveluketjun sujuvuuteen. Työskentely ja muutos tehdään yhdessä perheen kanssa.

Suunnitellussa lastensuojeluyksikössä on tilat perusopetuksen järjestämiseen. Perusopetuksen yksikköön järjestää Karkkilan kaupunki niille oppilaille, joiden kuntoutumisen kannalta ei ole perusteltua käydä koulua lastensuojeluyksikön ulkopuolella. Karkkilan kaupunki on oikeutettu laskuttamaan kotikuntalain perusteella opetuksen järjestämisestä aiheutuvat kustannukset niiden lasten osalta, joiden kotikunta on muu kuin Karkkila.

Vuonna 2018 Karviainen osti lastensuojelun sijaishuollon palveluita yhteensä 5 474 921 eurolla ja vuonna 2019 5 203 557 eurolla. Suunnitellun lastensuojeluyksikön käyttösuunnitelman mukainen vuosikustannus

olisi 1 285 000 euroa. 80 %:n käyttöasteella oman yksikön vuorokausihinnaksi muodostuisi 314€. Vuonna 2019 sijaishuollon ostopalveluiden hoitovuorokausihinnat ovat vaihdelleet tuottajasta riippuen 250-450 euron välillä. Oman yksikön vuorokausihinta on kilpailukykyinen vastaavan ostopalveluyksikön kustannuksiin verrattuna. Oman tuotannon taloudellinen hyöty muodostuu vuorokausihintaa enemmän koko palveluketjun kustannuksista. Omana toimintana tuotetussa sijaishuollossa lapsen ja perheen tarvitsema sosiaali-, terveys- ja hyvinvointipalveluiden kokonaisuus on mahdollista järjestää kokonaistaloudellisesti ja vaikuttavuudeltaan tehokkaammin. Esimerkiksi kotikunnan ulkopuolelle sijoitetusta lapsesta kotikunta maksaa kotikuntalain perusteella kaikki sosiaali-, terveys ja opetuspalveluiden kustannukset kunnalle, johon lapsi on sijoitettu. Karviaisen alueelle sijoitetun lapsen sosiaalihuollon, perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon tuottajana säilyisi sama toimija. Ainoastaan vihtiläisten lasten opetuksen järjestämisestä Karkkilassa voidaan soveltaa kotikuntakorvausta, mikäli sijoituksen aikana ei ole perusteltua jatkaa opetusta lähikoulussa Vihdissä. Perustettavan lastensuojeluyksikön kustannukset voidaan kattaa vähentämällä ostopalveluiden käyttöä samassa suhteessa, jolloin yksiköstä ei aiheudu Karviaisen käyttötalouteen lisäkustannuksia. Oman yksikön tavoitteena on tehostaa lasten ja perheiden kuntoutusta siten, että lapsen palaaminen kotiin mahdollistuu nykyistä nopeammin. Kuntoutuksen kokonaisvaltaisella tehostamisella pyritään vähentämään lastensuojelun sijaishuollon kokonaiskustannuksia ja hillitsemään kustannusten nousua.

Asumispalveluyksikön perustaminen (Senioritalo)

Karviainen ostaa tällä hetkellä mielenterveys- ja päihdepalveluiden asumispalveluita yksityisiltä palveluntuottajilta 26 asiakkaalle (tehostettu palveluasuminen 25 asiakasta ja palveluasuminen 1 asiakas). Karvinen tuottaa omana tuotantona tehostettua asumispalvelua Karkkilan Kompassissa 18 asiakkaalle ja tuettua asumista Vihdin Majatuvalla 21 asiakkaalle. Karviaisen strategiana on tuottaa kaikkien asiakasryhmien palveluita entistä enemmän omana tuotantona, jolloin asiakkuuksien hallinta, kokonaisvaltainen kuntoutus ja palveluiden integraatio tehostuu. Mielenterveys- ja päihdepalveluiden asumispalveluasiakkaiden kuntoutus vaatii moniammatillista osaamista ja palveluiden yhteensovittamista.

Karviaisen mielenterveys- ja päihde asumispalvelut on suunnitellut vuokraavansa Karkkilan Senioritalosta asuinkerrokset 1 ja 2 asumispalvelukäyttöön. Senioritalon toisessa kerroksessa on 11 asuntoa, joista 10 tulisi asiakkaille ja yksi toimistokäyttöön sekä lääkehuoneeksi. Toisessa kerroksessa tarjottaisiin tehostettua palveluasumista mielenterveys- ja päihdeasiakkaille, jotka ikänsä tai toimintakykynsä puolesta eivät enää kykene asumaan itsenäisessä asumisessa. Ensimmäisessä kerroksessa on 8 asuntoa, joissa tarjottaisiin palveluasumista mielenterveys- ja päihdekuntoutujille. Palveluasumisessa asuvien kuntoutujien tavoitteena on kuntoutua itsenäisempään asumiseen tulevaisuudessa.

Senioritalon asiakkaaksi hakeudutaan Karviaisen työikäisten mielenterveys- ja päihdepalveluiden SAS-työryhmän ja asumispalveluiden sosiaaliohjaajan tekemän asumispalvelutarpeen kartoituksen kautta. Asumispalvelusta tehdään asiakkaille määräaikaista viranhaltijapäätökset. Asiakkaiden asumista, toimintakykyä, kuntoutumista ja asumispalvelun tarvetta seurataan säännöllisesti. Asumispalvelu on aina suunnitelmallista ja tavoitteellista.

Senioritalon saaminen osaksi omaa palvelutuotantoa toisi Karviaisen mielenterveys- ja päihdepalveluille asiakkaiden palveluntarpeeseen vastaavan, palvelukokonaisuutta täydentävän asumispalvelumuodon. Oman asumispalvelutuotannon lisäämisellä tavoitellaan säästöjä ostopalveluista ja asiakkaiden palveluketjujen kokonaisuudesta.

Alustavan käyttösuunnitelman mukaan 10-paikkaisen tehostetun palveluasumisen yksikön ja 8-paikkaisen tuetun asumisen yksikön kokonaiskustannus olisi nettona 497 000 euroa vuodessa. Henkilökuntaa yksikköön tulisi yhteensä 7,5, joka vastaa lainsäädännön edellyttämää mitoitusta. Vuorokausihinta

tehostetussa palveluasumisessa olisi noin 97 euroa ja palveluasumisessa noin 74 euroa. Tällä hetkellä tehostettu palveluasuminen ostopalveluna maksaa noin 104 euroa/vrk.

Perustettavan yksikön kustannukset katettaisiin vähentämällä ostopalveluiden käyttöä. 18 paikan vuosikustannusostopalveluna on noin 680 000 euroa. Yksikön perustaminen ei kasvattaisi Karviaisen käyttötalouden kustannuksia. Karkkilan senioritalon asuntojen käyttöaste on ollut alhainen ja aiheuttanut Karkkilan kaupungille vuosittain huomattavia ylimääräisiä kustannuksia. Palveluasumisessa asiakkaat maksaisivat asumisesta vuokran normaalin vuokrasopimuksen mukaisesti Karkkilan kaupungille.

Perhetyön oman palvelutuotannon kehittäminen

Vuonna 2019 Karviainen osti perhetyötä 450 000 eurolla. Yhtymähallituksessa 28.4.2020 tehdyn päätöksen mukaan perhetyöhön palkataan kolme uutta työntekijää. Lisäksi perhetyön toiminta muuttuu siten, että jatkossa omana tuotantona toteutettua perhetyötä tehdään myös iltaisin ja viikonloppuisin. Tällä toiminnan muutoksella tavoitellaan 250 000 euron suoraa säästöä. Muutos tehostaa lastensuojelun palveluprosessia ja asiakkuuksien hallintaa, joka puolestaan voi alentaa lastensuojelun kokonaiskustannuksia. Perhetyön toiminnallisessa kehittämisessä keskeistä on, että asiakasperheet saavat oikea-aikaisesti riittävän intensiivistä tukea arjen haasteiden hallintaan.

Mielenterveys- ja päihdepalvelujen asumisohjauksen kehittäminen

Palvelutasosuunnitelmakauden 2021-2024 alussa toteutuu Karviaisen organisaatiomuutos, jossa luovutaan asiakkaiden ikään perustuvista palvelulinjoista. Muutoksen yhteydessä kaikki asumisohjauksen (mielenterveys- ja päihdeasiakkaiden, vammaispalvelujen asiakkaiden ja ikääntyneiden asiakkaiden) palvelut järjestetään jatkossa mielenterveys- ja päihdepalvelujen avopalveluissa. Asumisohjauksen kokonaisuus suunnitellaan kokonaan uudelleen. Asumisohjauksen tiimiä vahvistetaan vuonna 2021 kolmella uudella työntekijällä ja samalla ostopalveluista luovutaan asteittain. Muutoksella tehostetaan asiakkaiden palveluketjujen hallintaa ja kuntoutusprosesseja. Tavoitteena on mm. nopeuttaa asiakkaiden kotiutumista erikoissairaanhoidosta, tukea asiakkaiden itsenäistä selviytymistä ja itsemääräämisoikeutta sekä vahvistaa avopalveluiden kuntoutusprosesseja.

Ikääntyneiden lyhytaikaisen ja pitkäaikaisen hoivan oman tuotannon kehittäminen

Ikäihmisten määrän kasvaessa nousee asumis- ja kuntoutuspalvelujen tarve suhteessa aikaisempaan merkittävästi. Suunnitelmakaudella 2021-2024 Karviaisen tavoitteena on perustaa omaan tuotantoon kuntoutukseen ja ikäihmisten toimintakykyyn keskittyvä ns. hybridiyksikkö. Hybridiyksikkö mahdollistaisi terveysasemien vuodeosastopaikkojen vähentämisen ja vuodeosastojen toiminnallisen uudistamisen.

Väestöennusteen mukaan Karviaisen alueen yli 75-vuotiaiden lukumäärä nousee vuodesta 2019 vuoteen 2024 n. 1000:lla henkilöllä. Tämä tarkoittaa nykyisellä peittävyystasolla pitkäaikaiseen hoivaan n. 80 asiakaspakkaa lisää. Suunnitteilla on 40 paikkainen hybridiyksikkö, jonka 30 paikkaa on suunniteltu pitkäaikaiseen hoivaan ja 10 paikkaa lyhytaikaiseen kuntouttavaan hoivaan. Yksikkö mahdollistaa myös omaishoitajien lakisääteisten vapaiden aikaisen hoidon sekä asiakkaiden tukipalvelujen (peseytyminen ja päivätoiminta) tuottamisen.

Omana toimintana toteutettu tehostetun palveluasumisen yksikkö tuottaa vertailukelpoista tietoa palvelun sisällön ja laadun osalta suhteessa ostopalveluihin. Oma tuotanto varmistaa palvelut tilanteessa, jossa tuottajien toiminnassa tapahtuu ennakoimattomia muutoksia.

Lyhytaikainen hoiva on nykyisin täysin ostopalveluina hankittua. Lyhytaikaista hoivaa ostetaan omaishoitajien lakisääteisten vapaiden aikaiseen hoitoon hoidettavalle (3 vrk/kk/omaishoidettava). Lisäksi ostetaan lyhytaikaishoidon jaksoja asiakkaiden kotona asumisen tueksi ja kriisitilanteissa. Ostopalvelut ovat erittäin herkkiä tuottajien toiminnan muutoksille. Omaishoitajien tukeminen riittävillä lakisääteisillä vapailla ja tarvittaessa lisäjaksoilla tukevat omaishoitajien jaksamista. Oma lyhytaikainen yksikkö voi lisäksi toimia kuntouttavan toiminnan yksikkönä silloin kun hoito ei vaadi lääketieteellisin perustein osastohoitoa. Aktiiviseen jatkokuntoutukseen voi siirtyä suoraan erikoissairaanhoidosta (esim. lonkkaleikatut, murtumapotilaat). Kuntoutuksella ehkäistään toimintakyvyn aleneminen ja autetaan asiakasta palaamaan omaan kotiin riittävän toimintakykyisenä. Samalla hoitoketju on sujuvaa ja osastojen kuormitus vähenee vaikuttaen hoitokasojen kestoihin lyhentävästi. Lyhytaikainen hoiva ja kuntouttava toiminta ovat ennaltaehkäisevää toimintaa ja voivat hidastaa raskaampiin palveluihin siirtymistä.

Suunniteltu yksikkö voi vastata myös niistä kotihoidon tukipalveluasiakkaista, jotka tarvitsevat peseytymispalveluja ja kuntouttavaa toimintaa henkilökohtaisen palvelutarpeen arvioinnin perusteella. Nykyisin asiakkaiden peseytymiseen tarvittavat tilat vuokrataan ja peseytymisessä avustava henkilökunta hankitaan ostopalveluna yksityiseltä palveluntuottajalta.

Ikäihmisten kuntouttavaa päiväaikaista toimintaa ei järjestetä omana toimintana, eikä sitä ole järjestetty alueella myöskään ostopalveluna. Lyhytaikaisen hoivan yksikkö omana toimintana voi järjestää päiväaikaista kuntouttavaa toimintaa ikääntyneille ja tukea kotona asumista oikein kohdennetuilla sekä riittävillä palveluilla.

Vihdin suun terveydenhuollon uudelleen organisointi

Karviaisessa suun terveydenhuollon palveluita on tarjottu kolmessa toimipisteessä, jotka ovat Nummelan, Karkkilan ja Pappilanpellon hammashoitolat. Toimintojen keskittämiseksi esitetään Pappilanpellon hammashoitolan toiminnan siirtämistä Nummelan ja Karkkilan terveysasemilla toimiviin suun terveydenhuollon yksiköihin. Jatkossa suun terveydenhuollon palveluita tarjotaan Nummelan ja Karkkilan hammashoitoloissa. Muutoksella saavutetaan suoraa säästöä vuokratustannuksista, kalustoinvestoinneista, kalustohuollosta sekä tukipalveluista. Toiminnallisesti muutos mahdollistaa toimintaprosessien tehostamisen (mm. hoitotuolien käyttöaste, kirurgisten toimenpiteiden ostopalvelujen vähentäminen ja kuvantamisen uudelleen järjestely). Muutoksen yhteydessä aukioloaikoja laajennetaan klo 7:30-20:00 ja samalla tehostetaan hoitotuolien käyttöä. Asiakkaille tarjotaan mahdollisuus hammashoitoon myös virka-ajan ulkopuolella. Arvioitu suora kustannussäästö suun terveydenhuollon palveluista on 80 000 euroa/v.

Koululaisten tarkastukset tehdään pääsääntöisesti liikkuvalla hoitoyksiköllä pop up -toimintamallilla, kuten on toimittu jo vuodesta 2015 saakka. Nykyinen yksikkö on jatkuvassa käytössä koko kouluvuoden ajan. Kun nykyisen yksikön lisäksi hankitaan uusi yksikkö modernimmalla tekniikalla, on mahdollista laajentaa toimintaa myös ikäihmisten tarvitsemiin palveluihin esimerkiksi hoivakodeissa ja vuodeosastoilla. Liikkuvassa hoitoyksikössä voidaan tarjota sekä hammaslääkärin että suuhygienistin palveluja. Hammaslääkärin on mahdollista tehdä tarkastusten lisäksi myös akuuttihoitoa: esimerkiksi hampaan poistoja, väliaikaisia paikkoja, lyhytkestoisia hammaskiven poistoja sekä proteesien hiontaa. Suuhygienistit voivat tarkastusten lisäksi tehdä lyhytkestoisia hammaskiven poistoja sekä ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä.

Suun terveydenhuollolta vapautuva Pappilanpellon hammashoitolan toimitila on suunniteltu otettavaksi Vihdin kotihoidon ja tilapäisen kotihoidon käyttöön (muutos sisältyy sosiaalipalveluiden toimipisteiden yhdistämiseen). Tällä muutoksella varaudutaan kotihoidon asiakastarpeen kasvuun ja kotihoidon toiminnalliseen muutokseen, jossa kotihoito muodostuu alueellisista tiimeistä Karkkila, Vihdin kirkonkylä ja

Vihdin Nummela. Pienempien tiimien avulla ja tiimein nykyistä optimaalisemmalla sijoittelulla kotihoidon tuottavuutta pystytään tulevaisuudessa parantamaan.

2.2 Palveluintegraatio, tarve ja asiakaslähtöiset palvelut

Asiakkaan näkökulmasta sosiaali- ja terveyspalvelujärjestelmän keskeisimpiä haasteita ovat palveluketjujen pirstaleisuus sekä palveluiden saatavuuteen liittyvät ongelmat. Etenkin paljon palveluita käyttävien asiakkaiden kohdalla palvelut näyttäytyvät useasti koostuvaan toisistaan irrallisista osista, jolloin palveluiden vaikuttavuus ja tehokkuus kärsivät. Suunnitelmakaudella 2021-2024 Karviaisen palveluiden integraatiota kehitetään vastaamaan entistä paremmin asiakkaiden yksilöllisiä tarpeita.

Suunnitelmakaudella 2021-2024 tehtävät toimenpiteet:

Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus

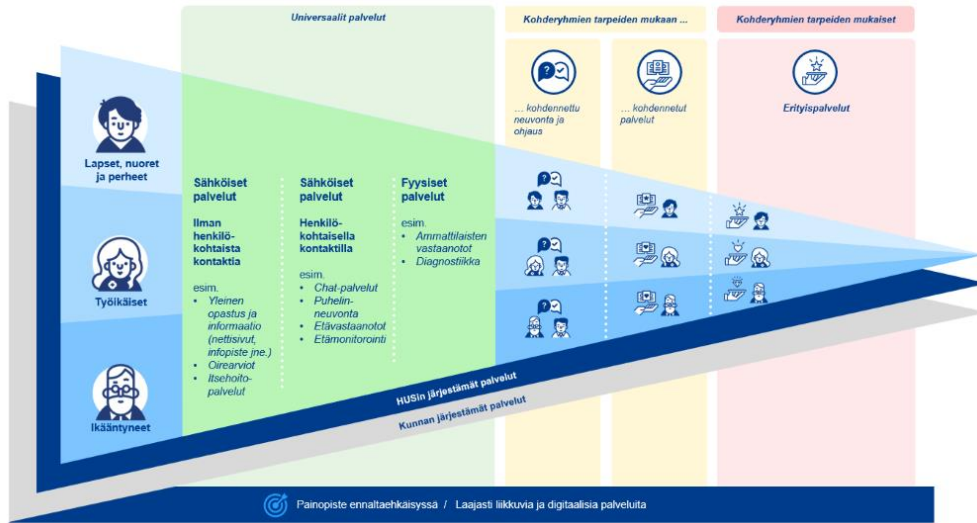
Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus (Sote-keskus) liittyy Sanna Marinin hallituksen sosiaali- ja terveyspalveluiden rakenteelliseen uudistamiseen, jonka kehittämistyöhön Länsi- ja Keski-Uudenmaan kunnat ovat saaneet valtionavustusta vuosille 2020-2021. Sote-keskuksella tarkoitetaan käytännössä kuntien nyt tuottamien sosiaali- ja terveyspalvelujen kokonaisuutta. Siihen kuuluu perustason terveydenhuollon palvelut (ml. mielenterveys- ja päihdepalvelut), kaikki sosiaalipalvelut ja ikääntyvän väestön palvelut (kotihoito, geriatrinen sairaalahoido ja asumisen palvelut). Sote-keskus ei siis ole yksi fyysinen toimipiste vaan kokoelma yhteensovitetuista digitaalisista, fyysisistä ja liikkuvia palveluja.

Länsi-Uudenmaan sote-keskuskonseptia on ohjannut kolme keskeistä periaatetta:

1. palveluiden porrastus asiakkaan tarpeen mukaan.
2. painopisteen siirtäminen ennaltaehkäisyyn kaikilla tasoilla - tämä tarkoittaa myös painopisteen siirtämistä raskaammista palveluista kevyempiin
3. integraatio kaikilla tasoilla: asiakkaan palvelujen kokonaisuudessa, sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoiden välillä ja keskeisten kumppanien suuntaan

Ensilinjan palvelut ovat kaikille asiakkaille yhteiset: tähän sisältyy niin sähköisiä kuin fyysisiäkin palveluita, mm. yleinen neuvonta ja opastus, keskitetty asiakasohjaus, ammattilaisten vastaanotto ym. palvelut ja diagnostiikka. Suurin osa (arvio n. 80 %) asiakkaista saa avun ensilinjan palveluissa. Olennainen osa asiakkaan palvelupolkuja on strukturoitu malli palveluihin tuloon, arviointiin ja ohjaukseen, asiakassuunnitelmaan, omatyöntekijän tai vastuuhenkilön rooliin ja verkostotyöhön liittyen.

Asiakkaan palvelujen suunnittelussa keskeinen elementti on yksilöllinen asiakassuunnitelma, johon sisältyy asiakkaan tarpeen mukaisesti nykyiset palvelu-, terveys-, hoito- ja kuntoutussuunnitelmat. Pitkän tähtäimen tavoitteena on, että asiakas voi nähdä oman suunnitelmansa digitaalisesta käyttöliittymästä ja sama suunnitelma ohjaa kaikkien sote-ammattilaisten työtä.

Kuva 7 Sote-keskuksen palvelukonsepti

Työtoiminnan kehittäminen

Karviaisen tuottamaa työtoimintaa tullaan kehittämään ja monipuolistamaan yhteistyössä kuntien työllisyyspalveluiden kanssa. Tavoitteena on saada työtoiminnan palvelutuotantoon myös kehitysvammaisia asiakkaita.

Toimipisteiden yhdistäminen

Palveluprosessien integroiminen asiakaslähtöiseksi vaati toimipisteiden ja toimintaprosessien uudelleen tarkastelua. Suunnitelmakaudella 2021-2024 Karviaisen toimipisteitä yhdistetään asiakkaan toimintaprosessien kannalta tarkoituksenmukaisiksi. Vihdin sosiaalipalvelut keskitetään kunnan virastotalolle. Ensimmäisessä vaiheessa aikuissosiaalityö, vammaispalvelut ja ikäihmisten sosiaalityö muodostavat yhteisen kokonaisuuden vuoden 2021 alussa. Toisessa vaiheessa nykyinen Vihdin lasten, nuorten ja perheiden palveluiden toimipiste siirretään Vihdin kunnanvirastolle. Toisen vaiheen toimintojen siirrossa tavoiteaikataulu on 31.7.2021. Kotihoidon toimipisteet on suunniteltu muutoksessa sijoittuvan Vihdin kunnanvirastolle, Pappilanpellolle (myös tilapäinen kotihoito) sekä Karkkilan terveysasemalle.

Erikoissairaanhoidossa tehtävien tutkimusten ja hoitojen ostaminen yksityisiltä palvelutuottajilta

Suunnitelmakaudella 2021-2024 Hus:n tuottaman erikoissairaanhoidon rinnalle tuodaan yksityistä erikoissairaanhoitoa. Karviaisen lääkäritoiminta on saatu nostettua erinomaiselle tasolle ja omille terveysasemille on saatu pysyvää lääkäriävoimaa virkasuhteisiin eri erikoisalueilta. Terveysasemilla toimii mm. sisätautien erikoislääkäri, kaksi geriatria, psykiatri, reumatautien erikoislääkäri, liikuntalääketieteen erikoislääkäri sekä useita yleislääketieteen erikoislääkäreitä, jotka ovat keskittyneet erityisten osaamisalueiden hoitoon. Vahvan oman osaamisen turvin voidaan hankkia kohdennetusti diagnostiikkaan ja hoitoon tarvittavia tutkimuksia myös yksityiseltä sektorilta, mikäli tämä osoittautuu HUS:n palveluja edullisemmaksi. Aikaisemman toimintamallin mukaan potilas on lähetetty tutkimuksiin HUS:n sairaaloihin, mikä on saattanut johtaa asiakkaan kannalta tarpeettomiin tutkimuksiin. Vastaavaa arviota tullaan tekemään myös esimerkiksi lyhyiden hoitajaksojen osalta.

2.3 Digitaaliset palvelut ja tiedolla johtaminen

Sosiaali- ja terveydenhuollon digitalisten palveluiden kehittämiseksi on asetettu merkittävät kustannusten kasvua hillitsevät odotukset. Digitalisaatiolla mahdollistetaan tiedolla johtaminen, palvelujen tarkoituksenmukainen järjestäminen ja sujuva tiedonkulku. Tulevalla suunnitelmakaudella digipalveluiden kehittäminen painottuu asiakasrajapinnassa tehtävään palveluiden digitalisoimiseen (esim. etähoiva, chat- ja videopalvelut sekä sähköinen asiointi). Keskeistä on, että otamme nopeasti käyttöön valmiita tuotteita, joilla voimme tarjota kuntalaisille perinteisen fyysisen palvelukanavan rinnalle muita vaihtoehtoja.

Kokonaisvaltainen asiakastietojärjestelmien ja tiedolla johtamisjärjestelmien kehittäminen linkittyy sote-uudistukseen. Tietojohtamisen kehittämistä toteutetaan tiiviissä yhteistyössä Länsi- ja Keski-Uudenmaan kuntien kanssa. Asiakas- ja potilastietojärjestelmien sekä johdon tietojärjestelmien kehittämisen aikataulu ajoittuu suunnitelmakauden viimeisiin vuosiin.

Etähoiva ja etävastaanotto

Toukokuussa 2019 Karviaisen kotihoidossa otettiin käyttöön etähoivaratkaisua ja suunnitelmakaudella kotihoidon etähoivaa kehitetään edelleen. Etähoivaa laajennetaan koskemaan myös muita asiakasryhmiä (mielenterveys- ja päihde, vammaispalvelut). Ratkaisulla tavoitellaan tuottavuuden kasvua. Ensimmäiset kokemukset etähoivan käytöstä ovat olleet lupaavia ja vahvistaneet käsitystä tuottavuuspotentiaalista kasvavassa asiakaskysynnässä.

Etävastaanottojärjestelmän pilotointi aloitetaan syksyllä 2020. Tavoitteena on toteuttaa osa vuoden 2021 lääkäri- ja hoitajakäynneistä etävastaanottona. Muutoksella tavoitellaan tuottavuuden kasvua siten, että nykyisillä resursseilla pystytään vastamaan kasvavaan palveluiden kysyntään.

Lääkeautomaattipalvelu

Palvelu koostuu lääkeautomaatti/-robotti palvelusta pitkäaikaislääkityksen omaaville asiakkaille. Lääkeautomaatti käyttää lääkkeellisen annosjakelun annosrullia, jotka toimitetaan apteekista kahden viikon välein. Lääkeautomaatti ratkaisulla pyritään parantamaan potilasturvallisuutta ja tehostamaan lääkehoitoa sekä tukemaan kotona asumista. Automatisoidulla lääkeannostelulla pyritään karsimaan aikakriittisiä käyntejä, jolloin kotihoidossa voidaan aikatauluttaa päivän käynnit tasaisemmin, järkevöittää työvuorosuunnittelua sekä päivän henkilöstömitoitusta. Palvelulla turvataan asiakkaalle oikea-aikainen ja virheetön lääkeannostelu minimoimalla inhimillisen virheen mahdollisuus.

Keskitetty palveluohjaus

Keskitetyn palveluohjauksen ja neuvonnan (Contact center) kehittäminen liittyy kiinteästi tulevaisuuden sote-keskus konseptiin. Tavoitteena on yhdistää sosiaali- ja terveyspalveluiden ohjaus ja neuvonta yhteen toimipisteeseen. Ohjaus ja neuvontatyössä hyödynnetään etäratkaisuja (mm. chat, etävastaanotto, sähköiset lomakkeet).

2.4 Johtamis- ja toimintakulttuurin kehittäminen

Perusturvayhtymä Karviaisen organisaation strategisen kehittämisen painopisteenä on toimintakulttuurin muutos ja organisaatorakenteen uudistaminen.

Organisaatiouudistus

Perusturvakuntayhtymä Karviaisen viranhaltijaorganisaatio on rakennettu elämänkaarimallin pohjalle, jossa keskeistä on ollut rakentaa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluprosessit elämäkaaren (ikä) mukaisesti. Organisaatorakenne on osoittautunut uudistuvan toiminnan kannalta hierarkiseksi ja raskaaksi. Kuntalaisen palvelutarve ei määräydy pelkästään iän tai diagnoosin mukaan. Etenkin paljon palveluita tarvitsevien kuntalaisten palveluprosessit liikkuvat nykyisten palvelulinjojen yli. Kuntalaisen palvelutarve tulee määräytyä ennen kaikkea jokaisen yksilön toimintakyvyn mukaisesti riippumatta yksilön iästä tai diagnoosista. Sosiaali- ja terveyspalveluiden ensisijaisena tehtävänä on tukea yksilöitä saavuttamaan toimintakykynsä maksimi.

Organisaatiouudistuksen tavoitteena ovat:

1. Asiakaslähtöiset, yksilön toimintakyvyn mukaiset palveluketjut
2. Palveluiden integraation vahvistaminen
3. Organisatorisen osaoptimoinnin vähentäminen
4. Viranhaltijaorganisaation hierarkian vähentäminen ja lähiesimiestyön vahvistaminen
5. Johtamisjärjestelmän ja toimintakulttuurin uudistaminen

Johtamis- ja toimintakulttuurin uudistaminen

Perusturvakuntayhtymä Karviaisen tavoitteena on selkeät strategiset tavoitteet, läpinäkyvä johtamisjärjestelmä sekä innovatiivinen ja dynaaminen toimintakulttuuri.

Strategian toteuttaminen edellyttää selkeää johtamisjärjestelmää, jotta organisaatio kulkee samaan suuntaan kohti asetettuja tavoitteita. Selkeä organisaatiomalli ja kokouskäytännöt sekä vakioidut asia- ja päätöslistat mahdollistavat läpinäkyvän johtamisen.

Lähes kaikkien työ itsessään on jo muuttunut viime vuosina. Sen vuoksi kaikissa yksiköissä käydään läpi itse työn muutosta toimintajärjestelmän kautta. Huomio kiinnitetään muuttuneisiin työnteon välineisiin, tekijöihin, sääntöihin, yhteisöön, työnjakoon, kohteeseen, tulokseen ja asiakkaisiin. Tällainen läpikäynti antaa pohjan toimintakulttuurin muuttamiseen ja tuo esille tarpeet uuden osaamisen hankkimiseen. Uudessa toimintakulttuurissa työntekijät innovoivat, reagoivat herkästi muutoksiin, haastavat omaa toimintaa, synnyttävät dialogia asiakkaiden kanssa sekä ottavat vastuuta ja kehittävät oman työn sisältöä.

Kehittämiskohteet:

- johtamisjärjestelmä: kokouskäytännöt ja strategian mukainen vakioitu asia- ja päätöslista
- kehityskeskustelut strategian ja tavoitteiden kommunikoinnin välineenä
- toimintakulttuurityöpajat: uuden johtamis- ja toimintakulttuurin osaamisen vahvistaminen

Houkutteleva työpaikka

Kilpailu uusista osaajista tulee tiukkenemaan. Rekrytointiin ja työnantajaimagoon panostetaan jatkossa.

Kehittämiskohteet:

- rekrytointiin panostaminen: brändi, videohaastattelut
- tiivis oppilaitosyhteistyö: oppisopimusopiskelijat ja harjoittelijat

Osaamisen johtamisen suunnitelmallisuus

Karviaisen menestystekijöitä ovat Karviaisen kehittämiseen ja uuteen toimintakulttuuriin sitoutunut henkilöstö. Vahva osaaminen sosiaali- ja terveystaloudissa vahvistaa paikallista kilpailukykyä sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksessa.

Kehittämiskohteet:

- johtamisjärjestelmän kokouskäytäntöihin sisällytetään jatkossa osaamisen kehittäminen
- esimiesvalmennusta etänä ja Lean-koulutusta
- lähiesimiestyön ammattitutkinto – Lean Expert, palvelumuotoilu ja jatkuva parantaminen

Työhyvinvointi ja työkyvyn edistäminen

Työhyvinvoinnin seuranta, työkyvyn tuen mallin käytön varmistaminen, puheeksiottokeskustelujen seuranta, työterveysyhteistyö, työterveysneuvottelut.

Kehittämiskohteet:

- henkilöstökysely ja sen toimenpiteiden toteutumisen seuranta
- sairauspoissaolojen tiivis seuranta erityisesti mielenterveyteen liittyvät diagnoosit

Painopistealue	Tavoite	Mittari
Tuloksellinen johtaminen	<i>Kannustava johtaminen, toimintakulttuurin muutos</i>	Kehityskeskustelujen toteutuminen 100%, kaikissa työyksiköissä toimintakulttuurin muutostyöpajat pidetty
Houkutteleva työpaikka	<i>Dynaaminen työpaikka</i>	Vaihtuvuus, työpaikan suosittelu, rekrytointien onnistuminen, perehdytys, oppilaitosyhteistyö
Henkilöstön osaamisen varmistaminen	<i>Osaamisen johtamisen suunnitelman laatiminen ja toteuttaminen</i>	Koulutukseen osallistuneet, koulutuspäivien lukumäärä, osaamisen johtaminen osana johtamisjärjestelmää
Työhyvinvoinnin seuranta	<i>Motivoitunut ja innovatiivinen henkilöstö</i>	Henkilöstökyselyjen toimenpiteiden toteutuminen
Työkyvyn edistäminen ja työurien pidentäminen	<i>Toimiva ja suunnitelmallinen yhteistyö: yhteistyöpalaverit pidetty %, työn kuormituksen hallinnan tukikeinojen kehittäminen</i>	Työssä jatkavien, eläkeiän saavuttaneiden määrä
Työkyvyn tuen mallin käytön varmistaminen	<i>työkykyasioissa tarvittavat toimenpiteet tehty %</i>	Puheeksiottoseuranta 3x/v
Työergonomian parantaminen	<i>Tuki- ja liikuntaelinten vaivojen vähentäminen: ergonomiakartoitukset, terveystarkastukset, työpaikkaselvitykset</i>	Tukitoimenpiteiden toteutuminen
Sairauspoissaolojen vähentäminen ja kustannusten alentaminen	<i>Sairauspoissaolot alle kunta-alan ka:n</i>	Sairauspoissaolojen lukumäärä, kustannukset
Tapaturmien vähentäminen	<i>Tapaturmien määrä laskee vuosien 2017, 2018 tasosta</i>	Tapaturmien määrä, läheltä piti ilmoitukset

3 Talousarviovuonna 2021 tehtävät keskeiset muutokset

Talousarvio vuonna 2021 jatketaan vuonna 2020 aloitettuja toiminnallisia muutoksia sekä aloitetaan joukko strategian mukaisia uusia uudistuksia. Keskeisimmät talousarviovuonna 2021 toteutettavat muutokset ovat:

3.1 Palveluverkkoa koskevat muutokset

1. Vihdin sosiaalipalveluiden toimipisteiden yhdistäminen
2. Vihdin suun terveydenhuollon yksiköiden yhdistäminen
3. Palveluasumisyksikön perustaminen (Senioritalo, Karkkila)
4. Lastensuojelun sijaishuoltoyksikön perustaminen (Karkkila)

3.2 Toiminnalliset muutokset

Talousarviovuonna 2021 perusturvakuntayhtymä Karviaisen toiminnassa tehdään useita muutoksia, joilla vastataan asiakastarpeiden muutoksiin ja ikäihmisten palvelutarpeen voimakkaaseen kasvuun.

1. Organisaatiouudistus sekä johtamisjärjestelmän ja organisaatiokulttuurin kehittäminen
2. Keskitetty palveluohjaus ja hoidontarpeen arviointi
3. Kuntoutuksen kehittäminen
4. Perhetyön oman palvelutuotannon kehittäminen
5. Asumisohjauksen oman palvelutuotannon kehittäminen
6. Etähoiva- ja etävastaanotto
7. Lääkeautomaatti
8. Työtoiminnan kehittäminen
9. Erikoissairaanhoidossa tehtävien tutkimusten ja hoitojen ostaminen yksityisiltä palvelutuottajilta

Liite 1: Palvelukuvaus

Palvelutasosuunnitelma 2021-2024

Liite 1.

Palvelukuvaus sosiaali- ja terveyspalvelut

Palvelukuvauksessa Karviaisen palvelut Vihdin kunnan ja Karkkilan kaupungin asukkaille on kuvattu palvelujen porrastuksen mukaan:

- lähipalvelut, jotka tuotetaan kummassakin jäsenkunnassa,
- palvelut, jotka ovat saatavissa Karviaisen alueella ja
- palvelut, jotka tuottaa jokin laajempi yhteisö kuten esimerkiksi Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri HUS, joka tuottaa erikoissairaanhoidon palvelut

Lähipalvelut

Avovastaanotot

Terveyskeskus avovastaanotto

Lääkärin vastaanotto sisältää sekä lääkärin että sairaanhoitajien/terveydenhoitajien itsenäiset vastaanotot sisältäen mm. muistipoliklinikan. Tavoitteena on palvelu, jossa yhteydenaanti onnistuu viivytyksettä, hoidon tarpeen arviointi tehdään ilman jonotusaikaa ja kiireellistä hoitoa vaativat potilaat hoidetaan välittömästi. Tyydyttävän tason palvelu edellyttää hoitotakuun noudattamista eli potilas pääsee kiireettömälle ajanvarausvastaanotolle 3 kuukauden kuluessa hoidon tarpeen arvioinnista. Karviaisessa suunnitelmakaudelle tavoitteeksi asetetaan hyvä palvelutaso, jossa asiakas pääsee lääkärin kiireettömälle ajanvarausvastaanotolle keskimäärin 7-14 vuorokauden eli 1-2 viikon kuluessa yhteydenotosta mikäli tilajärjestelyt tukevat tätä tavoitetta.

Lääkinnällinen kuntoutus

Kunnan/kuntayhtymän on järjestettävä potilaan hoitoon liittyvä lääkinnällinen kuntoutus, silloin kun sen järjestäminen ei kuulu Kelan tai muun tahon vastuulle ao. lainsäädännön perusteella. Kunnan/kuntayhtymän on lisäksi järjestettävä kuntoutussuunnitelmassa määritelty lääkinnällinen kuntoutus, mikäli kuntoutuksen järjestämis- ja kustannusvastuu ei selkeästi ole osoitettavissa.

Lääkinnälliseen kuntoutukseen kuuluvat kuntoutusneuvonta ja -ohjaus, potilaan toiminta- ja työkyvyn sekä kuntoutustarpeen arviointi, kuntoutustutkimus, jonka avulla selvitetään potilaan kuntoutumismahdollisuuksia, toimintakyvyn parantamiseen ja ylläpitämiseen tähtäivät terapiat sekä muut tarvittavat kuntoutumista edistävät toimenpiteet, apuvälinepalvelut ja sopeutumisvalmennus.

Fysioterapiapalveluja tarjotaan lähipalveluna Karkkilan ja Nummelan terveysasemilla. Palvelu sisältää yksilö- ja ryhmävastaanottoja sekä tarvittaessa kotikäyntejä ja asiakkaiden ohjausta vuodeosastoilla ja asumispalveluyksiköissä.

Fysioterapiapalveluja järjestetään myös asiakkaiden erityistarpeiden perusteella. Muita lääkinnällisen kuntoutuksen muotoja ovat puheterapia, diabeetikoiden jalkaterapiat, toimintaterapia ja erilaiset erikoisterapiat kuten esimerkiksi ratsastusterapia. Potilaiden tarvitsemien apuvälineiden (proteesit, liikkumisen

apuvälineet jne.) ja kotona asumisen mahdollistavien muutostöiden myöntäminen kuuluu myös lääkinnälliseen kuntoutukseen.

Karviainen vastaa potilaan lääkinnällisen kuntoutuksen suunnittelusta siten, että kuntoutus muodostaa yhdessä tarpeenmukaisen hoidon kanssa toiminnallisen kokonaisuuden. Ostopalveluina tuotettavien palveluiden tarpeen arviointi ja toteutuksen seuranta tuotetaan omana toimintana. Näin päästään vaikuttamaan voimakkaasti kasvavien lääkinnällisen kuntoutuksen kulujen kehitykseen. Suunnitelmakaudella kehitetään lääkinnällisen kuntoutuksen kokonaisuutta ja panostetaan ikääntyneiden kuntoutukseen.

Suun terveydenhuolto

Suun terveydenhuollon tehtävänä on mahdollistaa jäsenkuntien asukkaiden omatoiminen suun terveyden ylläpitäminen ja suusairauksien ehkäisy sekä tarjota kuntalaisille tarpeen mukaista hoitoa suun eri sairauksiin.

Valtakunnallinen tyydyttävän tason odotusaika kiireettömään suun terveydenhuollon palveluun on 6 kk. Karviaisen tavoitteena on hyvä palvelutaso, jossa kiireettömään hoitoon hakeutuvalla voidaan antaa hoitoa ilman jonotusta. Hyvä palvelutaso tarkoittaa keskimäärin 14 vuorokauden eli 2 viikon odotusaikaa kiireettömään hoitoon.

Neuvolat

Äitiysneuvolan tehtävänä on edistää raskaana olevan naisen, sikiön ja vastasyntyneen lapsen sekä koko lasta odottavan perheen terveyttä ja hyvinvointia. Tavoitteena on raskaudenaikaisten häiriöiden ehkäisy, häiriöiden varhainen toteaminen ja sujuva hoitoon ohjaaminen. Vuoden 2016 alusta lukien avoliittoperheen isä on voinut tunnustaa isyyden äitiysneuvolakäynnin yhteydessä.

Karviaisen alueen neuvoloissa tehdään yhdennettyä äitiys- ja lastenneuvolatyötä. Lastenneuvolan terveysneuvonnan tavoitteena on tukea lapsen kehitystä, kasvatusta sekä lapsen ja vanhemman välistä vuorovaikutusta. Lastenneuvolassa lapsi saa kansalliseen rokotusohjelmaan kuuluvat rokotukset. Tuen ja ohjauksen tavoitteena on ennaltaehkäistä lapsen kasvuun, kehitykseen ja kasvatukseen liittyvien haasteiden syntyä, sekä tunnistaa varhain mahdolliset poikkeamat tukea ja hoitoa niihin tarjoten.

Karviaisen alueella, erityisesti Vihdin kunnan alueella on syntyvyys laskenut jo useita vuosia melko jyrkästi. Myöskään kuntaan muuttaneiden ryhmä ei ole lisännyt alle kouluikäisten määrää. Suunnitelmakaudella äitiys- ja lastenneuvolan toimintaa sopeutetaan asiakasmäärien muutosta vastaavaksi.

Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto sekä nuorten ehkäisyneuvonta

Kouluterveydenhuolto on tarkoitettu peruskoululaisille ja heidän perheilleen. Se on lakisääteistä ja maksutonta perusterveydenhuollon ehkäisevää palvelua, jota on saatavilla pääsääntöisesti koulupäivien aikana koululta.

Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon tärkein tavoite on oppilaan/opiskelijan kasvun, kehityksen, terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen, sekä oppilaan/opiskelijan erityisen tuen tai tutkimusten tarpeen varhainen tunnistaminen ja tukeminen. Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon terveysneuvonnan tavoitteena on ennaltaehkäistä lasten, nuorten ja perheiden terveyteen, elintapoihin ja voimavaroihin liittyvien haasteiden syntyä.

Opiskeluterveydenhuollon palvelut on Karviaisen alueella tarkoitettu lukiolaisille ja toisen asteen ammatillisessa koulutuksessa opiskeleville. Siihen kuuluvat terveydenhoitajan ja lääkärin tarkastukset sekä terveyden- ja sairaanhoitopalvelut, joihin sisältyvät mielenterveyshäiriöiden ja päihdeongelmien varhainen toteaminen, hoito ja jatkohoitoon ohjaus sekä seksuaaliterveyttä edistävät palvelut. Tukimuodoista opiskeluterveydenhuollossa esimerkkinä Vihdissä lukion terveydenhoitajan käyttämä IPC-lyhytterapiamalli, joka on nuorten masennusoireiden varhainen interventio.

Nuorten ehkäisyneuvonta palvelee Karviaisen alueella (Vihti, Karkkila) asuvia tai opiskelevia alle 22-vuotiaita nuoria. Ehkäisyneuvonta tarjoaa yksilöille ja pareille raskaudenehkäisyneuvontaa ja mahdollisuuden saada itselleen sopiva ehkäisy menetelmä. Ehkäisyneuvonnan tavoitteena on edistää yksilön ja parin terveyttä tarjoamalla tukea ja neuvoja terveyteen, ihmissuhteisiin ja seksuaalisuuteen liittyvissä asioissa.

Lasten ja nuorten terapia- ja psykologipalvelut

Lasten ja nuorten erityispalveluita Karviaisessa ovat terveystieteiden psykologin, puheterapeutin ja toimintaterapeutin palvelut sekä hoidollispedagoginen toiminta yhdessä sivistystoimen kanssa. Terveystieteiden psykologin palveluihin hakeudutaan, kun herää huoli lapsen kehityksen viivästymisestä, lapsella epäillään oppimisvaikeuksia tai lapsella on tuen tarvetta käyttäytymisen ja tunteiden säätelyssä. Puheterapeutin palveluihin hakeudutaan, kun herää huoli lapsen puheen ja kielen kehityksestä. Toimintaterapeutin palveluihin hakeudutaan, kun lapsella on ikäänsä nähden vaikeutta liikkumisessa tai lapsella on ikäänsä nähden puutteita kädentaidoissa.

Lasten ja nuorten terapia- ja psykologipalvelujen tavoitteena on hoitotakuusäädöksen mukainen palvelutaso eli tarpeelliseksi todettuun hoitoon on päästävä viimeistään kolmessa kuukaudessa. Puheterapiapalveluissa on ollut huomattavaa viivettä palveluihin pääsyssä, viiden vakanssin myötä hoitotakuu tulee toteutumaan ja seuranta toteutetaan säännöllisesti. Vuonna 2014 voimaan tullut oppilas- ja opiskelijahuoltolaki edellyttää, että oppilaan tulee saada kiireellisesti kontakti psykologiin joko seuraavana arkipäivänä, mutta vähintään viikon kuluessa yhteydenotosta. Yhteistyössä erikoissairaanhoidon kanssa vakiinnutamme lyhytterapeuttien hoitomenetelmien käytön: IPC, Varhais-OPS ohjaukset ja Cool Kids. Psykologien resurssointia on lisätty, mutta edelleenkin tavoitteena saada yksi psykologin vakanssi lisää.

Hoidollispedagogista toimintaa kehitetään yhdessä sivistystoimen kanssa. Karviaisen konsultoivan ja jalkautuvan työyksikön toiminnan lähtökohtana on erityisosaamisen tuominen lapsen lähiympäristöön. Tavoitteena on tarjota tukea ja ohjausta koulun perustyössä työskenteleville työntekijöille sekä toisaalta vahvistaa vanhempien kykyä tukea lasta koulunkäynnissä. Hoidollispedagogiseen toimintaan kuuluu yksi 6-paikkainen kuntouttava luokka Nummelan koulussa, 10 oppilaan ryhmä Vihdin yhteiskoulussa sekä Karkkilan Nyhkälän koulussa toimiva pienryhmä. Myös Karkkilan yläkoululle tarjotaan hoidollispedagogisen sairaanhoitajan konsultatiivista tukea, Karkkilaan ei ole toistaiseksi perustettu yläkouluun hoidollispedagogista luokkaa. Konsultoiva työyksikkö tekee tiivistä yhteistyötä koulujen erityisopettajien sekä muun henkilökunnan kanssa.

Kasvatus- ja perheneuvonta

Kasvatus- ja perheneuvonnalla tarkoitetaan asiantuntija-avun antamista kasvatus- ja perheasioissa sekä lapsen myönteistä kehitystä edistävää sosiaalista, psykologista ja lääketieteellistä tutkimusta ja hoitoa.

Kasvatus- ja perheneuvonta on sosiaalipalvelua, joka kunnan on järjestettävä. Perheneuvola on keskeinen varhaisen tuen palvelu, joka hyvin toimiessaan ehkäisee korjaavan lastensuojelun tarvetta.

Perheneuvolatoiminnan tavoitteena on palveluun pääsy kolmessa kuukaudessa. Ensimmäinen yhteydenotto ja alkuarviointi toteutuvat tässä määräajassa. Suunnitelmakauden tavoitteena on kehittää toimintamuotoja, jotka tukevat perheiden selviämistä arjen tilanteista. Näitä toimintatapoja ovat neuropsykiatrisen tuen lisääminen, vanhemmille suunnatut ryhmät sekä kotiin vietävät palvelut. Varhainen apu perheiden erotilanteissa ehkäisee usein erojen pitkittymistä ja huoltoriitoja, eroauttamisen lisääminen perheille on tärkeässä osassa perheiden varhaisen tuen kehittämistä.

Nuorisoasema

Nuorisoaseman tavoitteena on nuorten sosioemotionaalisen hyvinvoinnin edistäminen yhteistyössä perheen ja nuoren verkostojen kanssa. Nuorisoasema on matalan kynnyksen palvelu, johon nuori voi päästä joustavasti. Tavoitteena on, että nuori pääsee palveluun kolmessa kuukaudessa. Oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukainen velvoite oppilashuollon järjestämiseen on laajentunut koskemaan myös toisen asteen opiskelijoita. Tavoitteenamme on vahvistaa nuorisoaseman roolia erityisosaamisen näkökulmasta, nuorisoaseman palvelutarjottimelle kuuluu päihteidenkäyttöön liittyvät kartoitukset sekä alkuvaiheen interventiot. Lisäksi nuorisoasemalle kuuluu yhteistyössä lääkäreiden kanssa psykiatrisen tuen arviot ja edelleen ohjaus erikoissairaanhoidon. Lyhytterapeuttiset interventiot: ICP, Varhais-OPS ohjaukset ja Cool Kids- menetelmät vakiintuvat nuorisoaseman hoitomenetelmissä.

Perhesosiaalityö ja lastensuojelu

Sosiaalihuoltolain vuoden 2015 uudistuksessa yhtenä tavoitteena oli ohjata sosiaalityön, sosiaaliohjauksen ja perhetyön resursseja erityisen huolen perheiden tukemiseen niin, että raskaiden lastensuojelun toimenpiteiden tarve vähenee. Tätä tavoitetta Karvaisessa lähdettiin toteuttamaan muun muassa perhetyön ja ammatillisen tukihenkilötoiminnan avulla.

Karviainen on muuttanut perhetyön ja ammatillisen tukihenkilötoiminnan pääsääntöisesti kokonaan omaksi toiminnaksi. Työntekijäresurssia on lisätty siten, että pystymme tuottamaan kotiin suunnattuja palveluita perheille omana työnä, perheiden tarpeiden mukaan, myös tarvittaessa iltaisin ja viikonloppuisin. Perhetyö tarjoaa varhaista tukea lapsiperheille aiempaa laajemmin ja kattavammin. Palveluina tarjotaan lapsiperheiden kotipalvelua, perhetyötä, sosiaaliohjausta, tukihenkilötyötä ja sosiaalityötä.

Tavoitteena on perheen omien voimavarojen vahvistaminen. Ohjaus muiden tarvittavien palvelujen piiriin kuuluu perustehtäviin.

Sosiaaliohjaajat tekevät perhetyötä kun perheen tilanteesta on syntynyt erityinen huoli, mutta varsinaiseen lastensuojeluun ei ole tarvetta. Suunnitelmakauden tavoitteena on vakiinnuttaa toiminta tasolle, jossa perheitä tuetaan varhaisessa vaiheessa ja tukea jatketaan niin kauan, kun perhe sitä tarvitsee. Onnistuneen

toiminnan vaikuttavuus näkyy lähivuosina raskaimpien ja kalliimpien lastensuojelun toimenpiteiden vähenemisenä.

Lapsi- ja perhekohtaisen lastensuojelun tavoitteena on turvata lapsen oikeus turvalliseen kasvuympäristöön, tasapainoiseen ja monipuoliseen kehitykseen ja erityiseen suojeluun silloin kun niitä ei voida peruspalveluilla tai perhesosiaalityön ja perhetyön palveluilla turvata. Lastensuojelun avohuollon ja sijaishuollon tarkoituksena on edistää ja tukea lastensuojelun asiakkaana olevan lapsen myönteistä kehitystä sekä tukea ja vahvistaa vanhempien, huoltajien ja lapsen hoidosta ja kasvatuksesta vastaavien henkilöiden kasvatuskäytäntöä ja mahdollisuuksia. Avohuollon ja sijaishuollon toteuttamisesta asiakassuunnitelmassa sovittujen tavoitteiden ja tehtävien mukaisesti vastaavat Karviaisessa lapsen asioista vastaavat sosiaalityöntekijät.

Lastensuojelun on oltava laadultaan sellaista, että se takaa lastensuojelun tarpeessa oleville lapsille ja nuorille sekä heidän perheilleen heidän tarvitsemansa avun ja tuen. Sosiaaliohjausta ja perhetyötä toteutetaan lastensuojelulain mukaisesti siinä laajuudessa kuin palvelun tarve edellyttää.

Perhetyö

Karviainen on lisännyt työntekijöitä perhetyöhön siten, että pystymme tuottamaan kotiin suunnattuja palveluita perheille omana työnä. Tämä tarkoittaa palvelujen tarjoamista myös iltaisin ja viikonloppuisin. Perhetyö tarjoaa varhaista tukea lapsiperheille aiempaa laajemmin ja kattavammin. Karviaisen lapsiperheiden tukipalvelujen yksikkö tuottaa sosiaalihuoltolain mukaisia matalan kynnyksen palveluja perheille. Palveluina tarjotaan lapsiperheiden kotipalvelua, perhetyötä, sosiaaliohjausta, tukihenkilötyötä ja sosiaalityötä.

Lapsiperheiden kotipalvelutyön tavoitteena on perheen omien voimavarojen vahvistaminen opastamalla perhettä lasten- ja kodinhoidossa sekä muissa arjen taidoissa. Ohjaus muiden tarvittavien palvelujen piiriin kuuluu yksikön perustehtäviin.

Perhesosiaalityön alueella työskentelevät sosiaaliohjaajat tekevät perhetyötä silloin, kun perheen tilanteesta on syntynyt erityinen huoli, mutta varsinaiseen lastensuojeluun ei ole tarvetta. Suunnitelmakauden tavoitteena on vakiinnuttaa toiminta tasolle, jossa perheitä tuetaan varhaisessa vaiheessa ja tukea jatketaan niin kauan, kun perhe sitä tarvitsee. Onnistuneen toiminnan vaikuttavuus näkyy lähivuosina raskaimpien ja kalliimpien lastensuojelun toimenpiteiden vähenemisenä.

Perheoikeudelliset palvelut

Perheoikeudelliset palvelut ovat kuntien vastuulla oleva yksi sosiaalihuollon palvelutehtävistä, joiden järjestämisestä säädetään sosiaalihuoltolaissa (1301/2014) ja sosiaalihuoltolaissa luetelluissa muissa laeissa. Perheoikeudellisten palvelujen tehtäviä hoitaa kunnissa lastenvalvoja. Lastenvalvojan tehtäviin katsotaan kuuluvaksi isyyden selvittämiseen ja vahvistamiseen isyyslain nojalla kuuluvat tehtävät, lapsen huoltoa, asumista ja tapaamisoikeutta koskevan sopimuksen vahvistamiseen ja ratkaisemiseen liittyvät tehtävät, lapsen elatukseen liittyvän sopimuksen vahvistamiseen sisältyvät asiat sekä lapsen ja vanhemman välisten tapaamisten valvontaan liittyvät, lastenvalvojalle säädetyt tehtävät.

Sosiaalityö ja sosiaalinen kuntoutus

Sosiaalityön tavoitteena on ylläpitää ja edistää asiakkaan ja hänen perheensä turvallisuutta ja itsenäistä suoriutumista sekä ehkäistä syrjäytymistä. Työ perustuu

sosiaalisten ongelmien tilannearviointiin ja vaiheittaisiin ratkaisuprosesseihin, jotka tukevat ihmisten selviytymistä. Sosiaalityö perustuu sosiaali- ja käyttäytymisteoreettiseen sekä yhteiskunnan järjestelmiä koskevaan tietoon. Sosiaalityö on asiakkaan tukemista, neuvontaa ja ohjausta erilaisissa elämän pulmatilanteissa, kuten taloudelliseen tilanteeseen, työllisyyteen tai elämänhallintaan liittyvissä vaikeuksissa. Yksikössä tarjotaan asiakkaille palveluneuvontaa, sosiaalityötä ja sosiaaliohjausta. Työ perustuu asiakkaan kanssa tehtävään palvelutarpeen arvioon ja asiakas- tai aktivointisuunnitelmaan.

Sosiaalinen kuntoutus

Sosiaalinen kuntoutus on sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen keinoin annettavaa tehostettua tukea sosiaalisen toimintakyvyn vahvistamiseksi, syrjäytymisen torjumiseksi ja osallisuuden edistämiseksi. Sosiaalisen kuntoutuksen tavoitteena on henkilöiden itsenäisen selviytymisen tukeminen ja edistäminen, mielekkään tekemisen saaminen arkeen ja tulevaisuuden suunnitelmien selkiytyminen sekä hyvinvoinnin edistäminen. Sosiaalisella kuntoutuksella tuetaan henkilöiden sijoittumista työ-, työkokeilu-, opiskelu-, työpaja- tai kuntoutuspaikkaan sekä ehkäistään näiden toimintojen keskeytymistä.

Sosiaaliohjaajat laativat yhdessä asiakkaan ja TE-palvelujen asiantuntijan kanssa joko aktivointi- tai työllistymissuunnitelman. Suunnitelma voi sisältää sosiaali- ja terveyspalveluja, julkisia työvoimapalveluja, kuntoutuspalveluja sekä kuntouttavaa työtoimintaa. Sosiaalista kuntoutusta voidaan järjestää myös ryhmätoimintana.

Sosiaaliseen kuntoutukseen kuuluu myös työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu. Kyseessä on yhteistoimintamalli, jossa työ- ja elinkeinotoimisto, Karviainen ja Kansaneläkelaitos yhdessä arvioivat työttömän henkilön palvelutarpeet, suunnittelevat hänelle työllistymisen kannalta tarkoituksenmukaiset palvelukokonaisuudet sekä vastaavat työllistymisprosessin etenemisestä ja seurannasta. Monialaisessa yhteispalvelussa selvitetään, mitä palveluja työttömän henkilö tarvitsee työllistymisen edistämiseksi ja hänen kanssaan laaditaan monialainen työllistymissuunnitelma. Karviaisen alueella työllistymistä edistävää monialaista palvelua tarjoavat Karviaisen sosiaaliohjaajat yhteistyössä Länsi-Uudenmaan TE-palvelujen asiantuntijan sekä Kelan viranomaisen kanssa.

Työhön kuntoutus

Karviainen järjestää kuntouttavaa työtoimintaa Werstas työpajoillaan. Werstas on matalan kynnyksen työpaja, jolla pyritään parantamaan työttömän asiakkaan elämän- ja arjenhallintaa sekä työ-, opiskelu- ja toimintakykyä tarjoamalla asiakaslähtöistä kuntouttavaa työpajatoimintaa.

Toiminta Werstaalla sisältää työn lisäksi yksilöllistä palveluohjausta, arviointia sekä yhteisöllistä retki- ja ryhmätoimintaa. Kuntouttavaan työtoimintaan voi osallistua 1-4 päivää viikossa, 4-8 tuntia päivässä, jokainen omien tavoitteidensa ja toimintakykynsä mukaan. Lisäksi Werstaalla on määräaikaisia palkkatukityöpaikkoja polkuna kuntouttavasta työtoiminnasta avoimille työmarkkinoille, sekä oppisopimuskoulutusta. Werstaalla on mahdollista tehdä myös työkykyarviointia eläkeselvityksiä varten. Hakeutuminen Werstaalle tapahtuu sosiaalisen kuntoutuksen palveluiden ja TE-toimiston kautta, joissa laaditaan aktivointisuunnitelma tai monialainen työllistymissuunnitelma. Werstaan työtoimintoja ovat mm muutto- ja kuljetuspalvelut, maatilan aputyöt, metalli- ja puutyöt, ompelu- ja kudonta, ruokapalvelut, tietokone- ja mediatyöt sekä muut asiakaskohtaisesti räätälöidyt

pajatyöt. Töitä tehdään useassa eri työpisteessä Karviaisen sisäisenä työnä, yrityksille ja yksityisille tilaaja-asiakkaille.

Vammaisten ja kehitysvammaisten palvelut

Sosiaalityössä laaditaan asiakkaan kanssa asiakkaan palvelutarpeen arvio, jonka perusteella tehdään vammaisen palvelusuunnitelma tai kehitysvammaisen erityishuolto-ohjelma ja päätetään asiakkaalle myönnettävistä palveluista. Palveluista päättäminen edellyttää kotikäyntiä asiakkaan luo, jotta hänen palvelutarpeitaan voidaan parhaiten arvioida todellisessa asuin- ja elinympäristössä. Vammaispalveluina myönnetään mm. kuljetuspalveluja, asumispalveluja, tukipalveluja, palveluasumista ja henkilökohtaista apua.

Päihde- ja mielenterveyspalvelut

Päihde- ja mielenterveysyksikössä tarjotaan alueen asukkaille perusterveydenhuollon tasoisia mielenterveys- ja päihdepalveluja. Tavoitteena on matalan kynnyksen palvelujen tuottaminen siten, että päihde- ja mielenterveysongelmat hoidetaan yhtenä kokonaisuutena. Palveluja tulee olla tarjolla kunnissa esiintyvän tarpeen mukainen määrä. Palvelutaso on nykyisellään hyvä, sillä Karviainen tarjoaa avovastaanottoa, ryhmätoimintaa, kotiin vietävää asumisohjausta, tuettua asumista ja tehostettua asumispalvelua.

Tulevalla kaudella on panostettava ehkäisevään päihdetyöhön ja kehitettävä edelleen olemassa olevia palveluja, erityisesti tuettua asumista. Lisäksi on päivitettävä Karviaisen mielenterveys- ja päihdesuunnitelma. Tulevalla kaudella avopalveluissa toteutetaan etävastaanottopilotti, jonka tarkoitus on tulevaisuudessa laajentaa palveluvalikkoa ja tuoda palvelut entistä helpommin asiakkaiden saataville.

Ikääntyneiden sosiaalipalvelut

Iäkkäiden sosiaalipalveluissa tuetaan hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä ja itsenäistä suoriutumista. Tavoitteena on tukea ikäihmisten omatoimista elämää ja kannustaa omien voimavarojen käyttöön sekä löytämään omia tarpeitaan vastaavat palvelut.

Erityisesti ikäihmisille suunnattuja palveluja ovat neuvonta ja palveluohjaus, omaishoito, kuntouttava lyhytaikainen ja pitkäaikainenhoiva tehostetussa palveluasumisessa, liikkumista tukevat palvelut, veteraani- ja sotainvalidipalvelut, sekä pienimuotoiset asunnon muutostyöt

Palvelutarpeen selvittäminen ja ensiarviointikäynti tehdään asiakkaan suostumuksella hänen kotiinsa. Arvioinnin apuna käytetään erilaisia toiminatakykymittareita. Mikäli palveluntarvetta ilmenee, asiakas ohjataan tarvitsemiensa palveluiden piiriin. Moniammatillista yhteistyötä toteutetaan omaisten, muiden sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten, sekä kolmannen sektorin kanssa. Ikääntyneille laaditaan laaja-alaisen palvelutarpeen arvioinnin perusteella asiakassuunnitelma. Tarvittaessa asiakkaalle nimetään vastuutyöntekijä.

Veteraaneille ja sotainvalideille järjestetään palveluja osana ikäihmisten palveluja. Veteraanien ja sotainvalidien laitos- ja avokuntoutus sekä kotiin vietävät avopalvelut tapahtuvat Valtionkonttorin ja kunnan myöntämällä määrärahoilla.

Omaishoidon tukea myönnetään sitovaan ja vaativaan hoitotyöhön. Omaishoitajille järjestetään valmennusta, koulutuksia ja terveystarkastuksia.

Kotiin vietävät palvelut

Ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukeminen sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalvelujen palvelurakenne toteutetaan siten, että iäkkäiden henkilöiden pitkäaikainen hoito ja huolenpito voidaan toteuttaa pääosin kotona tai kodinomaisissa asumisympäristöissä.

Kotihoidolla tarkoitetaan kotisairaanhoidon sekä kotipalvelun muodostamaa kokonaisuutta. Palvelua myönnetään palvelutarpeen arvioinnin perusteella. Kotihoito on tilapäistä tai säännöllistä hoito ja palvelusuunnitelman mukaisesti toteutettavaa kotiin vietävää palvelua ympärivuorokautisesti. Tilapäinen kotihoito sisältää kotihoidon arviointi ja kuntoutusjakson, joka kestää maksimissaan neljä viikkoa.

Kotihoidon tukipalveluilla on mahdollista tukea asiakkaiden itsenäistä kotona asumista. Kotihoidon tukipalvelut ovat yleensä ensimmäisiä palveluita, joita asiakas tarvitsee itsenäisen asumisen tueksi.

Asumisen tuki

Asumisohjauksen tehtävänä on tukea asiakasta arjen toimissa siten, että itsenäinen asuminen on mahdollista. Palvelu on suunnattu aikuisille kuntalaisille, joilla on erilaisten ongelmien vuoksi vaikeuksia selviytyä asioidensa hoitamisesta. Palvelu on ennaltaehkäisevää työtä ja sen tarkoituksena on estää vahvemmin tuettuihin palveluihin joutuminen kuntouttamalla asiakkaita. Asiakkaina voivat olla esimerkiksi lievästi kehitysvammaiset, jälkihuoltoonuooret tai mielenterveys- ja/tai päihdeongelmista kärsivät henkilöt sekä yleisesti elämänhallintansa menettäneet ihmiset.

Karviaisen alueen palvelut

Avopalvelut

Lääkärien iltavastaanotto

Karviaisen alueella on järjestetty lääkärien vastaanottotoimintaa kolmena-neljänä arki-iltana viikossa kysynnästä riippuen. Toiminta vastaa päiväajan kiireetöntä lääkäriin vastaanottotoimintaa eli se toimii ajanvarauksella. Iltavastaanotolle voivat hakeutua kaikki Karviaisen alueen asukkaat. Palvelu on tarpeellinen erityisesti etäällä kotikunnista työskenteleville kuntalaisille joko oman tai esimerkiksi omaisen lääkärissä käynnin mahdollistamiseksi. Palvelu vastaa kuntalaisten kysyntään ja se on todettu joustavaksi palvelumuodoksi.

Erikoishammaslääkäripalvelut

Terveystieteiden tutkimuskeskus velvoittaa kunnan tuottamaan suun sairauksien hoitoa rajaamatta erikoishammashoitoa velvoitteen ulkopuolelle. Erikoishammaslääkäripalveluja ei ole saatavissa HUS -sairaanhoidopiiristä yleisterveille potilaille. Karviainen tuottaa itse oikomishoidon ja lasten suusairauksien erikoishammaslääkäripalvelut. Ostopalveluna hankitaan suukirurgian ja parodontologian erikoishammaslääkäripalvelut sekä röntgenkuvien lausunnot. Vaikeahoitoisten lasten hammashoitoa varten ostetaan anestesialääkärin palveluja. Nykyinen palveluntuotantotapa takaa hyvän palvelutason.

Asumis- ja hoivapalvelut

Ympäri vuorokautinen pitkäaikainen hoiva (tehostettu palveluasuminen) ja palveluasuminen

Ympäri vuorokautinen pitkäaikainen hoiva (tehostettu palveluasuminen) turvaa asiakkaan hoito- ja asumisympäristön, mikäli hän ei enää kotihoidon tukitoimien avulla voi asua omassa kodissaan. Hoiva toteutetaan hoito- ja palvelusuunnitelman mukaisesti tehostetussa palveluasumisyksikössä, jossa henkilökunta on paikalla ympärivuorokautisesti.

Asiakkaan palvelutarpeen arviointi perustuu asiakkaan hoidon tarpeen, voimavarojen sekä toimintaympäristön huolelliseen ja monipuoliseen arviointiin moniammatillisena yhteistyönä.

Suunnittelu- arviointi- sijoitus työryhmä (SAS) tekee päätöksen asiakkaalle myönnettävästä tehostetusta palveluasumisesta. Tehostettu palveluasuminen toteutetaan sekä omana että ostopalvelutoimintana.

Laitoshoido

Hoidon tavoitteena on edistää potilaan terveyttä kuntouttavan hoitotyön keinoin tukemalla potilaan omia voimavaroja. Hoito on lääketieteellisesti perusteltua akuuttia, kuntouttavaa ja lyhytaikaista osastohoitoa. Osastoille tullaan lääkärin läheteellä Karviaisen vastaanotoilta, Lohjan sairaalan yhteispäivystyksestä ja potilassiirtoina erikoissairaanhoidosta (HUS) sekä Lohjan kaupungin arviointiosastolta.

Hoidon laatua ohjaavat mm. potilasturvallisuussuunnitelma, saattohoitosuunnitelma sekä lääkehoitosuunnitelma. Saattohoitoon tulevalle potilaalle pyritään takaamaan mahdollisimman aktiivinen, arvokas ja oireeton loppuelämä.

Vihdin osasto toimii akuuttina osastona, joista kaksi paikkaa on eristyspotilaille tai saattohoitopotilaille. Karkkilan osasto toimii akuutti- ja kuntouttavana osastona.

Karviaista laajemmalla alueella olevat palvelut

Päivystyspalvelut

Lääkäripäivystys

Karviaista laajemmalla alueella tarjotaan lääkäripäivystyspalvelua virka-ajan ulkopuolella Lohjalla Tynninharjun toimipisteessä. Palvelu on tarkoitettu kiireellistä hoitoa välittömästi tarvitseville potilaille silloin, kun potilas ei sairautensa laadun vuoksi voi odottaa päivystysaikaa seuraavaan päivään. Päivystyksen järjestää yhteispäivystyksenä HUS:n Lohjan sairaanhoitoalue.

Hammaslääkäripäivystys

Hammaslääkäripäivystyksen tarkoituksena on turvata hammassairauksien ensiapu ympäri vuorokauden. Iltaisin, viikonloppuisin ja arkipyhäisin hammaslääkäripäivystyspalvelu tuotetaan ostopalveluna pääkaupunkiseudun ulkopuolisten Uudenmaan kuntien yhteispäivystyksenä. Yöaikaan ensiavun

akuutteihin hammasvaivoihin tarjoaa HUS sairaanhoitopiirin suu- ja leukakirurginen päivystys.

Sosiaali- ja kriisipäivystys

Länsi-Uusimaan sosiaali- ja kriisipäivystyksen tehtävänä on hoitaa kiireelliset sosiaalipäivystyspalveluita vaativat tehtävät sopimuskuntien alueella. Kiireellisissä tapauksissa sosiaalipalveluiden tarve on arvioitava välittömästi. Sosiaalipäivystyksen tehtävä on varmistaa palvelun saanti ensisijaisesti virka-ajan ulkopuolella, jolloin peruspalveluiden työntekijöitä ei ole tavoitettavissa. Kriisipäivystys antaa kuntalaisille psykososiaalista tukea kriisitilanteissa kaikkina vuorokauden aikoina. Kriisipäivystys tuottaa kriisiapua asiakkaille traumaattisissa kriiseissä, kuten läheisen kuolemantapauksissa, itsemurhayrityksissä, onnettomuuksissa, ryöstöissä, suuronnettomuuksissa, tulipaloissa, läheltä piti – tilanteissa jne.

Erikoissairaanhoidon palvelut

Kunnat ovat järjestäneet erikoissairaanhoitopalvelut siten, että ne kuuluvat Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymään eli HUS:iin. HUS:n sisällä Karkkila ja Vihti kuuluvat Lohjan sairaanhoitoalueeseen. Lisäksi Karviainen on järjestänyt joitakin erikoissairaanhoitotason palveluja omana palvelunaan tai hankkimalla niitä pienimuotoisesti ostopalveluna (mm. tutkimuksia, erikoislääkäripalveluja).

Erityisryhmien vastaanottopalvelut

Karviaista laajemmalla alueella tuotetaan vastaanottopalveluja mm. kehitysvammaisille ja muille erityisryhmille. Palvelujen tuottaminen edellyttää erityistä osaamista, joten ne tuotetaan keskittämällä osaaminen ja resurssit. Palvelun hankinnasta päättää Karviaisen asianomainen viranhaltija laatiessaan asiakkaalle erityishuolto-ohjelman ja/tai palvelusuunnitelman. Tämänhetkinen palvelutarjonta on riittävä. Kehitysvammaisille näitä palveluja tuottavat kuntayhtymät kuten Eteva ja muut palveluntuottajat, joiden kanssa Karviaisella on voimassa oleva sopimus.

Erityisryhmien asumispalvelut

Erityisryhmien asumispalveluiden tarkoituksena on mahdollistaa kodinomainen asuminen niille asiakkaille, jotka vamman, vajaakuntoisuuden, mielenterveys- tai päihdeongelman vuoksi eivät kykene asumaan itsenäisesti ilman tukea. Asumispalvelua voidaan tarvittaessa järjestää myös lastensuojelussa täysi-ikäisyyttä lähestyville tai jälkihuollossa oleville asiakkaille. Asumispalvelu voi olla joko tavallista asumispalvelua, tehostettua asumispalvelua, jolloin henkilökuntaa on paikalla ympärivuorokauden, tai vaikeavammaiselle järjestettyä palveluasumista.

Ainoastaan mielenterveyskuntoutujien asumispalvelua tuotetaan omana ja ostopalveluna. Karkkilaan suunnitellun Senioritalon asumispalveluyksikön myötä palveluasumisen kapasiteetti paranee merkittävästi.

Vaikeasti päihdeongelmaisten yömajatyyppinen asuttaminen on järjestettävä suunnitelmakaudella sekä sosiaali- ja terveysneuvontapiste.

Kehitysvammaisten palveluissa on tarkoitus kuntouttaa asukas mahdollisimman itsenäiseen elämään ja osallisuuteen. Kehitysvammaisille järjestetään tuettua, autettua ja ohjattua asumista. Vammaisten - mukaan lukien kehitysvammaiset - asumispalvelut lisääntyvät edelleen ja laitoshoido tulee poistumaan.

Erityisryhmien laitospalvelut

Päihdepalveluissa järjestetään laitospalveluja niille asiakkaille, jotka päihdeongelman vuoksi tarvitsevat laitostuntoutusta. Päihdeasiakkaat pyritään kuntouttamaan laitostuntoutuksesta itsenäisempään asumiseen mahdollisimman nopeasti.

Lastensuojelun sijaishuollon asiakkaista osa on sijoitettu lastensuojelun laitostuntoutukseen tai laitostuntoutukseen ammatillisiin perhekoteihin. Lastensuojelulaki edellyttää, että perhehoidon mahdollisuus selvitetään ensisijaisesti ja vain mikäli perhesijoitus ei ole mahdollinen sijoitetaan laitostuntoutukseen.

Muut palvelut

Olosuhdeselvitykset

Espoon kaupungin Perheoikeudellisten palvelujen yksikkö tuottaa vuoden 2021 alusta lukien perusturvakuntayhtymä Karviaiselle lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain 16:ssä säädetyt, sosiaalilautakunnalta huoltoriitaoikeudenkäynnissä hankittavat selvitykset.

Ankkuritoiminta

Lohjan kaupunki, Karkkilan kaupunki, Vihdin kunta, perusturvakuntayhtymä Karviainen ja Länsi-Uusimaan poliisi tuottavat Lohjan kaupungin ja ptky Karviaisen alueelle yhteistyössä Ankkuritoimintaa, jonka tavoitteena on ehkäistä lasten ja nuorten syrjäytymistä puuttamalla varhain alaikäisten rikolliseen käyttäytymiseen ja lähisuhde- ja perheväkivaltatilanteisiin. Lapsen ja nuoren elämäntilanne arvioidaan kokonaisvaltaisesti ja hänet ohjataan tarkoituksenmukaisen avun/tuen piiriin.